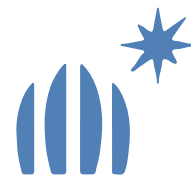

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLII | NÚM. 2189
2,90€ | 5 SETEMBRE 2021

Agustí Codinach

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P. 3 i 8-11)

«Cercar Déu de debò encara omple qui s'ho pren seriosament»

P. Josep Massot, director de Publicacions
de l'Abadia de Montserrat

(P 22)

Renúncia del bisbe
Xavier Novell

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'N AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestrals

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL-LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

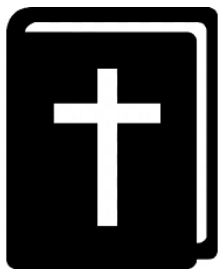
(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

MN. MIQUEL RAMÓN
Director

Cultura *versus* fonamentalisme

Quan parlem de fonamentalisme, normalment ens ve al pensament el fonamentalisme islàmic; més encara quan veiem què està passant aquests dies a l'Afganistan. Hi ha, però, un altre fonamentalisme, del qual ens parla Teresa Solà, doctora en teologia bíblica i en filosofia. Es tracta del fonamentalisme bíblic.

La Dra. Solà ens explica que hi ha lectures de la Bíblia que volen veure en el text només una interpretació literalista. Aquesta postura fa que hi hagi incompatibilitats entre el text bíblic i la raó científica. És per això que l'hermenèutica, la ciència de la interpretació de textos, ha d'aproximar-se al text tenint en compte el context en què fou escrit. En el cas del relat de la creació, cal recordar que l'autor bíblic no busca una descripció precisa i científica de l'univers, sinó més aviat mostrar com totes les coses depenen de Déu. San Joan Pau II ja va dir que, si hi hagués alguna incompatibilitat entre un text de la Bíblia i una veritat científica sòlidament consolidada, caldria revisar la nostra interpretació del text en qüestió.

La lectura fonamentalista dels textos bíblics ha tingut les seves conseqüències polítiques; sobretot als Estats Units i a Anglaterra. El Concili Vaticà II,

a la constitució *Dei Verbum*, ens explica que cal atendre als gèneres literaris i als modes de pensar, expressar-se i narrar que es feien servir en aquell temps (DV 12). Altrament donaríem espai a la coneguda dita: «Un text, fora de context, és un pretext.»

L'exemple del fonamentalisme bíblic ens ajuda a comprendre que la cultura ha d'educar la nostra mirada sobre la realitat, també sobre el text sagrat. El P. Josep Massot Muntaner, monjo de Montserrat, ens explica en una entrevista la importància que ha representat per a ell l'estudi i la cultura, per poder comprendre Déu, l'home i el món. A la Regla de Sant Benet el treball manual és part essencial de la vida del monjo. Cal llaurar els camps, rompre la terra, per tal que pugui oxigenar-se i donar bon fruit. La cultura és avui una aixada per poder comprendre el text de la realitat, com deia Paul Ricoeur.

La cultura i la fe, per tant, no són antagòniques, més aviat es necessiten l'una a l'altra. La Paraula de Déu s'escriu en un context humà concret que cal conèixer. D'altra banda, la cultura, allò que caracteritza l'home, no troba en l'obra humana la plenitud que desitja. Però, escoltant aquests anhels, l'home exalta la pregunta per a la qual la fe és la resposta més adient.

Contingut

03

Editorial

05

La setmana

06

Opinió

08

En primer pla

15

Vida eclesial

23

Opinió

24

Anàlisi

28

Carta dominical

30

Bíblia

32

Litúrgia

34

Espai lectors

35

Cultura

46

Agenda

47

Des del carrer

El Papa envia ajuda a Haití

PÀGINA 16-17

18

Entrevista a
Maribel Pou

Teresa Solà analitza el fonamentalisme

PÀGINA 24-27

Nou curs de Vida Creixent

PÀGINA 38

36 Col·legiata del Sant Sepulcre
de Calataiud

La setmana en tuits

LARA SUÁREZ
@LARA_SUAZAB
Educadora social

Canviaran els Jocs Paralímpics la visió sobre la discapacitat al Japó? #Tòquio2020 #Discapacitat #FamíliaParalímpica

ÀITOR PÉREZ
@APERZCODORNIU
Professor

Va complir amb els documents: *Arrels cristianes de Catalunya i Al servei del nostre poble*. Gràcies, bisbe Novell!

JUDIT VERDAGUER
@JUDITVERDAGUER
Historiadora de l'art

Amb tota la presumpció d'innocència que calgui, la violència vicària, és a dir, fer mal als fills per atacar la mare, és d'una monstrositat terrible.

ÀNGEL RODRÍGUEZ
@ANGELDELAWEB
Periodista

Ahir es va morir el periodista Pere Madrenys. Dirigí el meu programa de ràdio quan aleshores es deia *Mañana es domingo* del 1967 al 1976. Primer cap de premsa del bisbat de #Girona, del 1965 al 1973. ACS #periodisme @periodistes_cat

AMPARO HOUNIE
@MARYLINAZUL
Metgessa

Faré les meves reserves d'hotel a través de la Central de Reserves de Las Kellys, vinculada al segell de treball just i de qualitat. Tindran una app. Jo hi vaig col·laborar. També són a Facebook. S'acabarà la seva explotació diària.

Zoom

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

El Vaticà ha fet una crida a la comunitat internacional perquè «passi de les declaracions a l'acció» acollint refugiats afganesos «amb un esperit de fraternitat humana». I això és precisament el que ha posat en pràctica la Comunitat de Sant'Egidio donant la benvinguda als primers evacuats de Kabul a l'aeroport romà de Fiumicino.

Freqüències

106.6 FM

Comarques de Barcelona: Barcelonès, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Baix Llobregat, Anoia, Alt Penedès, Selva i Maresme

93.7 FM

Catalunya central: Bages, Osona, Solsonès, Berguedà, Segarra, Anoia, Conca de Barberà, Alt Camp i Vallès Occidental

100.6 FM

Comarques de Tarragona: Alt Camp, Conca de Barberà, Alt Penedès, Baix Penedès, Tarragonès, Garrigues, Priorat, Ribera d'Ebre i Garraf

103.4 FM

Comarques de Girona: Alt Empordà, Pla de l'Estany, Garrotxa, Gironès, Baix Empordà, Osona i Selva

90.1 FM

Tortosa: Baix Camp, Priorat, Ribera d'Ebre, Baix Ebre i Montsià

96.8 FM

El Garraf: Garraf i Baix Penedès

98.4 FM

Vic: Osona

91.5 FM

Lleida

104.4 FM

La Cerdanya

105.0 FM

La Seu d'Urgell - Terres de Ponent: Urgell, Pla d'Urgell, Alt Urgell, Noguera i Segarra

106.0 FM

Era Val d'Aran

107.5 FM

Principat d'Andorra

L'efemèride de la setmana

8 de setembre del 1989: inauguració de l'estadi olímpic a Barcelona.

DES DEL MONESTIR

La Txell

La Txell és un nom de noia referit a la Mare de Déu de Meritxell, patrona d'Andorra, imatge trobada fa més de mil anys sota una gavarnera (roser silvestre) florida en ple mes de gener. Se celebra el 8 de setembre, festa del Naixement de la benaurada Verge Maria.

És el dia patronal de les que es diuen Nativitat o duen el nom d'alguna de les advocacions marianes d'aquesta data (distribuïdes per tota la nostra geografia, ermites, llogarets i ciutats), sovint relacionades amb el descobriment d'una imatge de Maria, font de gràcia. Amb molt diversos títols: abans de 1881, la Mare de Déu de Montserrat mateix, patrona de Catalunya; i els de Núria, la Cinta, la Gleva, el Claustre, les Alegries, Bonanova, Lluç, Sales, Lord, Miracle, Misericòrdia,

del Mont, Remei, Montoliu, Queralt, la Serra, l'Estany, Tura, Puiggraciós, Bell-ull, la Cisa, del Coll, dels Colls, Falgars, Font-Romeu, Puig-l'agulla, la Salut, Vallivana, Montgrony, dels Torrents, del Toro, Cova-Santa, Mig-Aran, de la Llet, de la Damunt, de l'Oreto, Valldeflors, etc.

Si, com diu la litúrgia, la maternitat de la Verge Maria va ser l'inici de la salvació (perquè ens donaria Crist), la seva nativitat ens porta un augment de pau, la que prové de tan bella esperança. El naixement de Maria anuncia el goig a tot el món ja que el seu fill, Jesucrist, és qui dona la vida eterna.

Ella, Maria, amb la seva santedat, ennobleix totes les Esglésies: les comunitats que hem vist de Tarragona, Barcelona, Sant Feliu de Llobregat, Terrassa, Vic, Tortosa, Lleida, Giro-

JAUME GABARRÓ

Monjo de Solius

na, Solsona, Urgell, Elna-Perpinyà, Mallorca, Menorca, València, Castelló, Roma-Genazzano (Madre del Buon Consiglio) i les altres diòcesis del món amb marededéus trobades.

Tal com Maria sorgeix i es manifesta per tots els llocs, també recopila les expectatives de tots els temps: la genealogia del Salvador, fill d'Adam, fill d'Abraham, acaba amb Josep, «l'espòs de Maria, de la qual nasqué Jesús, l'anomenat Messies». Abans que aparegui el Sol, el naixement d'ella és l'albada de la salvació.

El naixement de Maria anuncia el goig a tot el món ja que el seu fill, Jesucrist, és qui dona la vida eterna

FRANCESC RIU, *salesià*
Missioner de la Misericòrdia

PENSANT-HO MILLOR

El ministeri laical de Catequista: un regal necessari!

Pel que veiem i llegim, fa la impressió que la institució del ministeri laical del Catequista per part del papa Francesc no ha estat una gran notícia per a molts dels que, en alguns ambients i per raons diverses, solem ser considerats experts en qüestions eclesials.

En efecte, segons el meu parer, molts mitjans de comunicació de la mateixa Església no han donat a aquest nou document pontifici la importància que mereix. En presentar-lo a l'opinió pública, alguns s'han limitat a donar-lo a conèixer com un nou «invent» del papa Francesc que no afectarà ni poc ni molt la vida parroquial i diocesana i la preocupació dels bisbes i sacerdots. És a dir, segons ells, la institució del ministeri laical de Catequista servirà per donar una mica més de relleu al que

ja fan, amb molt de mèrit, les i els catequistes dels nens i adolescents que es preparen per rebre la primera Comunió i Confirmació.

La lectura atenta i reflexiva del contingut d'aquesta carta apostòlica del papa Francesc ens mou a recordar que, segons els ensenyaments ja exposats en l'exhortació *Evangelii gaudium*, avui totes les institucions de l'Església necessiten

Totes les institucions de l'Església necessiten una «conversió pastoral i missionera que no pot deixar les coses com estan»

una «conversió pastoral i missionera que no pot deixar les coses com estan» (EG 25). És més, la crida a la «missió evangelitzadora» s'adreça a tots els que hem optat per ser «seguidors de Jesús», inclosos els laics i les laiques, sense caure en cap forma de clericalisme.

El mateix document del papa Francesc dibuixa el perfil personal i les característiques que hauran de posseir els candidats al ministeri laical de Catequista. Amb això ja indica la importància i el relleu que, en un futur tant debò proper, haurien de tenir aquells laics i laiques que assumiran la missió encomanada als que exerciran el ministeri de Catequistes en l'acció pastoral de totes les parròquies i diòcesis. Un cop més, el papa Francesc ens ha fet un regal necessari.

UN NOU LLINDAR

Portadors de bones notícies

Hem de saber construir en positiu i fer emergir tot allò de bo que existeix

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Sovint em demano què hi ha en el fons d'una persona que sempre pensa quin mal farà, quina mala notícia donarà, de quina forma complicarà la vida dels altres, què en traurà del goig de fer sofrir? Sant Joan Pau II, en la seva preciosa carta apostòlica de principi de segle, va donar a conèixer quina podria ser l'espiritualitat dels cristians i, entre altres coses, deia que es tractava d'una «espiritualitat de comunió», dins la qual, un dels elements era «la capacitat de sentir el germà de fe com un que em pertany, per saber compartir les seves joies i sofriments, per intuir els seus desigs i atendre les seves necessitats, per oferir-li una veritable i profunda amistat». Entén aquesta espiritualitat de comunió també com la «capacitat de veure primordialment allò que hi ha de positiu en l'altre, per acollir-lo i valorar-lo com a regal de Déu: un do per a mi, a més de ser un do per al germà que l'ha rebut directament» (cf. NMI, 43).

Anem molt necessitats de bones notícies, però sobretot de «Bona Notícia», d'Evangeli rebut, viscut i comunicat. Vist sols des del punt de vista periodístic i empresarial, sovint les bones notícies no són rendibles i el que ven es tot el que posa al descobert el més escandalós de les persones i el més desagradable dels esdeveniments que ofereixen la vida diària. No podem ser-ne insensibles, com tampoc no ho

va ser Jesús en contemplar la malaltia i la marginació social. Tanmateix, s'ha de saber construir en positiu i fer emergir tot allò de bo que existeix.

Hi ha un fet molt clar i és que «Déu no fa distinció de persones» (Fets 10,34) perquè tothom té la mateixa dignitat de criatures a imatge i semblança seva. Això és el que Jesús defensa i practica en tot moment, fins al punt que la gent que l'envolta i el segueix reacciona amb sorpresa, i diu: «Tot ho ha fet bé» (Mc 7,37). Aquí sí que hi ha un titular de notícia, l'expressió sincera d'una cosa que passa i que és objecte d'admiració: Jesús retorna l'audició i la parla a un sordmut i rehabilita innumbrables malalts.

Enstrobem, doncs, davant la posada en escena de quelcom fonamental per a nosaltres i per a tots aquells que valoren Jesús: l'obertura de la seva Paraula, la capacitat i la voluntat d'escoltar-la i acollir-la en el cor, i la decisió valenta de transmetre-la. En aquest sentit, els cristians tenim la missió important d'introduir en els nostres ambients una nova manera d'existir i d'organitzar la convivència, més fonamentada en la solidaritat i en l'oferta d'oportunitats per a tothom, parlant bé els uns dels altres. Fem del nostre testimoni cristià en favor dels pobres la millor «bona notícia», i agraïm al Senyor tot el bé que de manera anònima, però eficaç, es fa. Podem fer-ho bé i fer molt de bé.

«Els homes
tenim alguna
cosa a dintre
que ens porta
a buscar més
enllà»

**P. Josep Massot Muntaner, director de
Publicacions de l'Abadia de Montserrat**

El P. Massot celebrarà el 2022 seixanta anys del seu ingrés a Montserrat.

El P. Josep Massot Muntaner (Palma, 1941) és un home polifacètic: assagista, conferenciant, director de diferents publicacions, editor, escriptor, filòleg, historiador, humanista, monjo, prevere... Ha estat —i és— una de les peces clau de la intel·lectualitat catalana dels darrers cinquanta anys. Són molts els temes que ha estudiat, els llibres que ha escrit i les iniciatives que ha impulsat. Saviesa, modèstia i generositat són tres qualitats que escauen a la seva personalitat. Enguany celebra tres aniversaris rodons: a l'octubre, els cinquanta anys de l'ordenació presbiteral; també l'inici de la direcció de Publicacions de l'Abadia de Montserrat i, al novembre, el seu vuitantè aniversari. A més, l'any vinent, en farà seixanta que ingressà al monestir de Montserrat.

Aprengué a llegir amb les rondalles mallorquines de Mn. Alcover...

A l'escola em van ensenyar a llegir en castellà, com a tothom, però no en català. En vaig aprendre jo sol, a casa meva, on hi havia molts llibres en català entre els quals, evidentment, les rondalles. Tant el meu germà com jo en vam aprendre pel nostre

«Mallorca ha passat de ser una societat rural i molt tancada a ser una illa de monocultiu turístic»

compte, amb les rondalles i, també, amb altres llibres, com ara alguns de Verdager. Des de menut he llegit molt. Vaig tenir la sort que a casa hi havia una biblioteca molt important pel fet que era una acumulació de biblioteques de diversos familiars.

Coneixem moltes coses de la seva biografia, però poques de la seva infantesa i joventut...

Sortirà un llibret d'una col·lecció que es diu *Mallorquins en diàleg* i allà explico moltes coses d'aquella època. Eren uns anys molt grisos. Vaig néixer el 41. Vaig agafar els anys del racionament, de l'estraperlo... A Mallorca no es passava gana, com en altres llocs, però de tota manera a molts tampoc no ens sobrava res, fins que, en la dècada dels cinquanta, va començar a venir el turisme. Ho recordo perfectament. Aquest fenomen ho va anar canviant tot, fins a convertir-se en una allau incontrolable.

Vostè és net de Josep Massot i Planes. Era funcionari de Correus, músic, compositor, recopilador de música tradicional i folklorista.

No el vaig conèixer, però en vaig

sentir a parlar molt a casa meva. Va morir quan jo tenia un any i mig; no en tinc cap record, però sí que la seva influència em va marcar, sobretot a partir del primer any que estudiava a la universitat. Va ser quan va sortir el projecte d'editar un volum del que havia recollit l'avi. Hi vaig treballar molt, però per raons econòmiques, en un primer moment, no va sortir. Al final, Maria del Mar Bonet me'l va demanar per fer un disc. Ella mateixa va recomanar a la Caixa Balears de Mallorca que el publicuessin i llavors va ser quan va sortir el *Cançoner musical de Mallorca*.

Quines altres persones l'influïren en la seva infantesa i joventut?

Vaig poder conèixer moltíssima gent. Sobretot en els anys de batxillerat i en el de preuniversitari, quan assistia a unes reunions, més o menys informals, a casa meva i, més sovint, a casa dels oncles del meu pare o del poeta Guillem Colom, molt amic de la família. Això va permetre que, des de petit, pogués conèixer moltes persones del món cultural, sobretot escriptors: el P. Miquel Batllori, Francesc de Borja Moll, Miquel Gayà, Llorenç Moyà, Jaume Vidal Alcover, Josep M. Llompart, M. Antònia Salvà, Manuel Sanchis Guarner, que aleshores treballava a Mallorca en la redacció del Diccionari Català-Valencià-Balear...

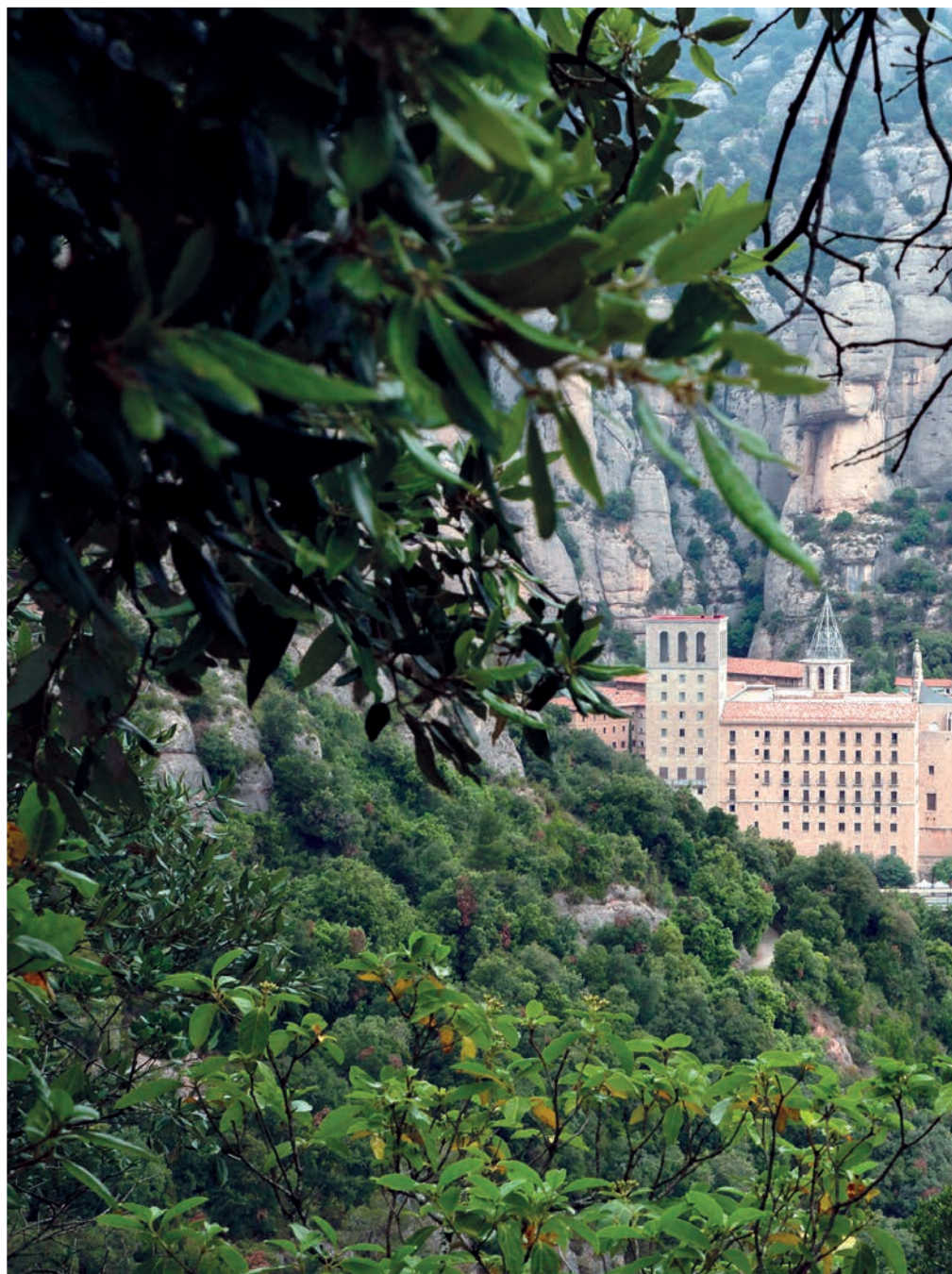
Què en queda de l'illa de la calma de Santiago Rusiñol?

Mallorca ha passat de ser una societat rural i molt tancada a ser, pràcticament, una illa de monocultiu turístic. Un canvi molt radical.

Les Balears sorprenen per la gran quantitat de creadors que alberguen en diferents camps: cineastes, escriptors, pintors...

Hi ha molta creativitat. I hi ha llocs on abunda de manera especial, per exemple a Felanitx, que, en principi, és un poble com un altre, però que presenta una quantitat immensa d'escriptors, d'editors... És un fet molt curiós. Manacor, també, tot i que és més gran.

Cursà els estudis de Filologia romànica a la Universitat de

«La decisió de fer-se monjo i de cercar Déu de debò encara omple qui la pren seriosament»

Barcelona i el 1962 entrà a l'orde benedictí del monestir de Montserrat. Com anà tot plegat?

La primera vegada que vaig venir a Montserrat va ser amb amics del meu pare. Hi vaig tornar, sovint amb alguns companys del Col·legi Major. Va venir un moment que em va venir la idea d'entrar-hi. Vaig llegir la Regla de sant Benet. Em va semblar que m'hi trobaria bé. Em van dir que sí. En entrar al noviciat, tenia vint anys. En vaig complir vint-i-un al cap de poc temps. I encara hi soc.

L'ampliació dels seus estudis a Alemanya devia ser una obertura ben desitjable.

El primer any que era a Montserrat vaig acabar el darrer curs a la

Foto: Montserrat, una muntanya que sempre produeix una certa impressió.

universitat. Després vaig començar a fer els estudis eclesiàstics d'aquí. Entremig hi havia el costum que alguns monjos anessin a fora per aprendre idiomes i conèixer món. I el 1966 vaig anar al monestir de Münsterschwarzach, a Francònia. El 1970 hi vaig tornar. Aquest cop, al monestir de Sankt Bonifaz, a Munic, on vaig estudiar durant un semestre. Al cap d'un parell d'anys vaig anar una setmana a Tübingen, on vaig treballar una setmana a la biblioteca de la universitat, com vaig fer, igualment, a Basilea i a Estrasburg.

Què li diria a un jove que es plantegeés entrar en un orde religiós?

El món ha canviat molt. Tot

és molt diferent d'abans. Veníem d'una època en què, de petit, ja vivies el fet religiós. Era la cosa normal. A partir d'un cert moment hi ha hagut un moviment de secularització immens, amb canvis profunds, però continuo creient que la vida religiosa té un sentit i la decisió de fer-se monjo i de cercar Déu de debò, segons demana la Regla de sant Benet, encara omple el qui se la pren seriosament.

Tot i que la pràctica religiosa ha disminuït en aquests darrers anys, els milers de persones que cada any pugen a Montserrat expressen que la inquietud espiritual de la societat roman ben viva?

Tota la vida ha estat igual. Els homes tenim alguna cosa a dintre que ens porta a buscar més enllà. I això és igual ara que abans.

Vostè ha dit que Montserrat és un lloc diferent, singular, únic...

Fonamentalment és una muntanya especial. A les persones que la veuen per primera vegada els fa una certa impressió. Ho vaig experimentar jo mateix i ho he vist experimentar a moltes altres persones. D'aquesta dimensió especial, ja en tenim documentació escrita de viatgers que venien a Montserrat els segles XV i XVI. En aquell temps les ermites que hi havia eren plenes i també els feien molta impressió.

«En la vida podries fer cinquanta mil coses, però t'has de decidir per una o per unes poques», deia als seus companys de classe en la seva joventut...

Moltes coses van venint sense comptar-hi. Depenen de les circumstàncies de cada moment. El tema de la cançó popular va venir perquè el primer any d'universitat vaig començar a ajudar el meu pare a tirar endavant el llibre de l'avi. En aquell moment, de tota manera, no podia saber que acabaria treballant molts anys sobre l'arxiu de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, que la família Patxot havia cedit a Montserrat. Per un altre costat, els estudis universitaris de Filologia romànica em van portar a aprofundir en temes

«Montserrat és, fonamentalment, una muntanya especial»

«Jo soc un monjo. Mai no he deixat de ser-ho i per això mateix he procurat fer el que calia»

«Encara que pensis diferent d'un altre, no cal que t'hi barallis, cal buscar punts comuns»

de llengua, literatura i història, la qual cosa em va permetre treballar en temes connexos però independents... També, en ser monjo, em vaig posar en contacte amb tot un món diferent: vaig haver d'estudiar història del monaquisme, de Montserrat... I així he acabat fent un treball sobre els monjos a Austràlia...

El tema de la Guerra Civil, amb especial mirada a Mallorca, és un altre dels que més ha tractat.

Una de les coses que més havia estudiat en la carrera era el francès. Abans d'entrar a Montserrat, el pare Cassià M. Just, el meu mestre de novicis, em va preguntar què pensava de la visió sobre la guerra civil a Mallorca que donava Georges Bernanos al seu llibre *Les Grands Cimètières sous la lune*. Li vaig haver de dir que no el coneixia directament perquè en aquells moments era un llibre prohibit pel règim franquista. Aviat, però, el vaig poder llegir a la rica biblioteca de Montserrat i des d'aquell moment vaig voler saber què hi havia de veritat i què hi havia d'exageració en aquell volum. Tot plegat em va interessar molt. He escrit molts llibres sobre el tema.

És fàcil combinar el dia a dia com a monjo amb les moltes tasques que duu a terme?

N'hi ha que es pensen que tenim moltes hores lliures... i no és així. La veritat és que aquest tema no m'ha portat mai cap problema. Jo soc un monjo. Mai no he deixat de ser-ho i per això mateix he procurat fer el que calia. De les tasques assignades, l'editorial n'és una de prioritària. Amb això vull dir que he fet el que he pogut i el que em corresponia de fer. He aprofitat sempre molt el temps. Amb un mes de vacances a l'editorial, feia un llibre a base de treballar molt. He treballat totes les hores possibles i no possibles, he passat moltes nits dormint poc... Continuo aprofitant tots els minuts de què disposo, per bé que, per raons de salut, he hagut de reduir el nombre d'hores de treball: he passat de les setze/divuit a les deu/dotze d'ara.

El 2012 fou guardonat amb el

Premi d'honor de les Lletres Catalanes. Aquell dia féreu un discurs en una part del qual transmetéreu preocupació per l'avenir de la cultura i la llengua. Avui diríeu el mateix?

Sempre he estat optimista en el sentit que vam començar de zero i hem aconseguit moltes coses. Ara bé, si ho mires des d'un altre costat, hem tingut unes possibilitats que no hem volgut, no hem pogut... desplegar del tot, o no ens han permès de fer-ho. La situació actual, si la compares amb el segle XIX i començament del XX, és molt millor: mai no hi havia hagut tanta gent que estudiés, escrivís i treballés en català. Tot això és molt positiu. Al costat d'això, però, hi ha uns inconvenients gravíssims, que són que no tenim els instruments que hauríem de tenir. No ens els volen donar perquè l'Estatut que es va fer, en lloc d'ampliar-lo, el van retallar, i a partir d'aquí la cosa ha anat cada vegada a pitjor. No obs-

Foto: El director de Publicacions de l'Abadia de Montserrat és una de les peces clau de la intel·lectualitat catalana dels darrers cinquanta anys.

tant això, no hem de ser alarmistes. Encara tenim molta força i tot els esforços i treballs fets han de servir per a alguna cosa i per tirar-ho endavant.

Què es podria fer per aconseguir més connexions entre els diferents països de parla catalana?

És molt complicat perquè al darrere hi ha temes polítics. Quan em van fer Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, a Mallorca, hi havia en Bauzá. Era el pitjor moment de tots per a la cultura catalana. Ara la cosa és diferent. Tot plegat depèn molt dels que manen en cada lloc. A vegades no és tant qüestió de partits com de persones. N'hi ha que tenen una capacitat d'entesa molt més gran que no pas d'altres. Encara que pensis diferent d'un altre, no cal que t'hi barallis, cal buscar punts comuns i mirar de tirar-los endavant.

Com viu el fenomen de les noves tecnologies i de les xarxes socials?

Molt bé! El món funciona com funciona. En aquests moments, si no ets a les xarxes socials no existeixes i si no fas servir tot el dia internet no t'assabentes de res. Has d'anar seguint el ritme de les coses...

Com veu el procés polític català aquests últims deu anys?

Amb esperança i molta preocupació...

Tant de bo que aquesta pandèmia...

...s'acabi d'una vegada.

Què li ha ensenyat la vida?

Que és molt complicada. Viure és molt complicat, però també molt bonic.

«Crec que el que vindrà després de la mort serà molt diferent del que he llegit i escrit. Per tant, el que sento és molta curiositat», deia el P. Hilari Raguer en una entrevista que li feu Carme Munté en aquest mateix setmanari l'any 2018. Hi pensa, vostè, en la mort?

Tots hem de morir. Per tant, sí que hi penso. Heidegger deia que «l'home és un ésser per a la mort». Per sort, però, no sabem el dia que ens passarà.

Mn. Josep M. Ballarín afirmava: «De tot el que he llegit, quan arribes a la maduresa, només et quedes amb tres o quatre autors.» Quins serien en el seu cas?

N'hi ha que són indispensables. La Bíblia, per a nosaltres, n'és un. Dels temes que tracto, n'hi ha tants, que em seria impossible dir-ho. Verdguer sol ja és una enciclopèdia. Costa i Llobera, Joan Alcover, Joan Maragall... Ramon Llull, que és una selva. Afortunadament n'hi ha tants. Tenim una cultura molt rica: de Llull a *Tirant lo blanc*; amb poesia, Ausiàs March... M'interessen moltes coses, tant d'aquí com d'altres països, però no ho pots fer tot, no hi arribes.

I si li demanéssim per un llibre seu?

Església i societat a la Catalunya contemporània, publicat el 2003 a la Biblioteca Abat Oliba. Hi surten molt temes. Casualment és el llibre més extens que he publicat mai.

SABER ESCOLTAR

Tot no va malament

Els cristians no podem ser pessimistes. L'Església té problemes. N'ha tingut sempre. Consta clarament en la seva història. Malgrat tot, porta dos mil anys d'existència. S'han complert en ella les dites del Senyor. Fins l'acabament del temps.

L'Església no s'escapa de la història humana. Santa en el seu Cap i ens els mitjans de santificació, els seus membres poden ser temptats i caure en el pecat. Sant Joan Pau II va demanar públicament perdó pels grans pecats comesos pels cristians al llarg de tot l'itinerari eclesial. S'ha de tenir present, però, el moment històric en què els esdeveniments han succeït.

Actualment, els cristians ens queixem del distanciament de molts batejats de l'Església, dels que, en

lloc de casar-se, només s'ajunten, dels que no bategen els infants, dels que viuen deshonestament, dels que no tenen escrúpols amb els diners, dels fornicadors, dels usurers... Lamentem que hi ha mitjans de comunicació que maldiuen l'Església i acusen el clergat amb actituds contràries a l'evangeli...

La llista és seriosa, els problemes són forts, però no podem ser uns cristians ploràmiques. Hem de reconèixer la realitat i evangelitzar els nostres contemporanis. Molta gent fa el bé entre els cristians i els no cristians.

Hi ha molts cristians que viuen l'evangeli, que ajuden les parròquies i els pobres, que pregunten cada dia, gent de missa diària, matrimonis que eduquen curosament els fills,

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

que bategen els infants, que els busquen una escola catòlica, infants i joves que assisteixen a esplais o a l'escoltisme, joves i grans que reben el sagrament de la Confirmació... Hi ha batejats que es confessen i que demanen ajut espiritual, malalts que viuen amb resignació units al Crist sofrent... Si allarguéssim el llistat no acabariem.

Els cristians no som els millors, però volem ser-ho. Demanar-ho al Senyor i imitar-lo és la nostra alegria. Hem de donar-nos i donar. I tenir clar que tot no va malament.

Hi ha molts cristians que ajuden les parròquies i els pobres i que pregunten cada dia

P-J YNARAJA

Sacerdot del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Acabava, que va fer el món cristià? Mancat d'esperança. Incrementats els suïcidis, amb quines expectatives va respondre?

El meu amic Ignasi Fossas, metge, monjo i prevere m'escrui: «Suposo que parlaràs, en propers articles, dels 269 capellans italians morts de Covid. Imagino que molts simplement van contreure la malaltia sense fer cap acte heroic del seu ministeri, però segur que alguns d'ells sí. Em sembla recordar que algun, fins i tot, va renunciar a un respirador (quan escassejaven) perquè deia que ell ja era gran i millor que el fessin servir per a una persona més jove.

També caldria afegir-hi tots els cristians laics que han patit la malal-

A PROPÒSIT DE...

Resposta dels nostres dies

tia, molts han mort i altres l'han superada, però que han conservat la fe, l'esperança i l'amor. També molts cristians han treballat (sobretot els primers mesos de pandèmia del 2020 quan no hi havia prou material sanitari) i segueixen treballant per alleugerir el dolor dels malalts, dels familiars, dels professionals de la salut.

I encara, hi ha hagut capellans

Cal que recordem tots els sacerdots i cristians laics que en temps de Covid han conservat la fe i l'esperança

que han seguit celebrant fidelment la missa a la parròquia, sense fer vídeos ni res d'això que a tu no t'agrada. Simplement deien als seus parroquians, la majoria persones grans i per tant amb perill d'agafar la malaltia si sortien o si els anaven a visitar: "A tal hora cada dia celebren la missa a la parròquia i els tinc presents a tots vostès."

Conec casos de cada una d'aquestes categories. Iestic segur que tu també. Que tot això no surti a primera pàgina dels diaris i no en parlin els telenotícies no vol dir que no existeixi. Però tu, que tens un blog cristià i que pots publicar el que vols, em sembla que faries bé divulgant també això.

Una abraçada fraterna.»

Vida eclesial

Aquesta setmana informem de l'ajuda del Papa a Haití, entrevistem Maribel Pou, del Moviment de Cristians de Pobles i Comarques de Catalunya i recollim la renúncia de Mons. Xavier Novell al govern pastoral de la diòcesi de Solsona

Francesc també fa arribar ajuda a Bangla Desh i al Vietnam

El Papa envia 200.000 euros per a les víctimes del terratrèmol d'Haití

El papa Francesc ha enviat una ajuda inicial de 200 mil euros per assistir les persones afectades pel terratrèmol a Haití que va provocar 2.200 víctimes, més de 12.000 ferits i destrosses enormes.

La donació, enviada a través del Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral, es distribuirà, en col·laboració amb la nunciatura apostòlica entre les diòcesis més afectades per la catàstrofe, que les destinaran a l'assistència de les víctimes del terratrèmol.

Aquesta donació «pretén ser una expressió immediata del sentiment de proximitat espiritual i paternal al·le cap a les persones i els territoris afectats, manifestat pel Sant Pare a l'àngelus a la plaça de Sant Pere del diumenge 15 d'agost, quan va invocar la protecció de la Mare de Déu per a Haití», assenyalava la nota difosa per l'oficina de premsa vaticana.

En aquella ocasió, el Pontífex va desitjar que «es mogui l'interès participatiu de la comunitat internacional i que la solidaritat de tothom pugui alleujar les conseqüències de la tragèdia».

La contribució, afegeix la nota, «és part de l'ajuda que s'està activant a tota l'Església catòlica i que implica diferents Conferències Episcopals i nombroses organitzacions benèfiques».

D'altra banda, el Papa també ha decidit enviar un primer paquet d'ajuda d'emergència d'uns 69 mil dòlars a la població de Bangla Desh, recentment afectat pel cicló *Yaas* i 100 mil euros per a la població del Vietnam, que es troba en un estat de dificultat greu a causa de les conseqüències socioeconòmiques de la pandèmia de la Covid-19.

La hipocresia, maquillatge en l'ànima

Durant l'audiència general del dimecres 25 d'agost, el Papa va conti-

nuar la catequesi sobre la carta de sant Pau als Gàlates, explicant com la hipocresia soscava la llei. Francesc va centrar la reflexió en un incident en el qual sant Pau corregeix sant Pere.

«La hipocresia», va dir el Papa, «es pot anomenar “por a la veritat”». És una mena de mentida, va precisar: «És com maquillar-se l'ànima, com maquillar-se el comportament, maquillar-se sobre com procedir: aquesta no és la veritat.»

Fingir, va argumentar el Pontífex, només produeix veritats a mitges. «Aquesta pretensió sufoca el coratge de dir obertament la veritat.» «Els hipòcrites són persones que fingeixen, adulen i enganyen perquè viuen amb una màscara en el rostre i no tenen el coratge d'afrontar la veritat», va explicar. «No tenen la força per revelar el seu cor i no saben estimar», va afegir.

«La hipocresia a l'Església», va advertir Francesc, «és particularment detestable; i, malauradament, la hipocresia existeix en l'Església i hi ha molts cristians i ministres hipòcrites».

«No tinguem por de ser verços, de dir la veritat, d'escoltar la veritat, de conformar-nos a la ve-

La contribució és part de l'ajuda que s'està activant a tota l'Església catòlica

ritat, perquè puguem estimar», va concloure.

Afganistan

El Vaticà continua «amb gran atenció i profunda preocupació» l'evolució de la situació a l'Afganistan i renova la crida llançada pel Papa el 15 d'agost per «pregar al Déu de la pau perquè s'aturi el soroll de les armes i es trobi una solució a la taula del diàleg».

Així ho ha reiterat Mons. John Putzer, encarregat dels afers de la Missió Permanent de la Santa Seu davant l'ONU i altres organitzacions internacionals a Ginebra. El representant del Vaticà ha instat totes les parts a «reconèixer i defensar el respecte de la dignitat humana i els drets fonamentals de tota persona, inclosos el dret a la vida, la llibertat de religió, el dret a la llibertat de circulació i de reunió pacífica». «En aquest moment crític», va afegir, «és de vital importància donar suport a l'èxit i la seguretat dels esforços humanitaris al país, amb un esperit de solidaritat internacional, per no perdre els progressos realitzats, especialment en les àrees de salut i educació».

Segons el Vaticà, el «diàleg inclussiu» és «l'eina més poderosa» per assolir l'objectiu de la pau.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Sense mirar enrere

A Nombres 11,4b-15, Moisès, angoixat, s'adreça a Déu amb aquestes paraules: «Jo no puc portar tot sol la càrrega de tot aquest poble: és superior a les meves forces. Si m'has de tractar d'aquesta manera, més val que em facis morir...»

Tot i que de la mà de Moisès Déu ha tret el seu poble d'Egipte, el poble no ha tret Egipte del seu estómac, ment i cor: «Com recordem el peix que per no res menjàvem a Egipte, i els cogombres, els melons, els porros, les cebes i els alls. Però ara estem decaiguts: aquí no hi ha res, no veiem més que el manà.»

Pobre Moisès, pobre Abraham, pobre papa Francesc, pobres tots aquells que han rebut de Déu l'ordre de ser Poble en sortida. Els tocarà patir les contradiccions dels que, per no saber veure el present i mirar cap endavant, se'ls torna enutjós un manà que no sadolla l'apetit d'esplendors i seguretats passades.

«No miris enrere ni t'aturis» és l'ordre que rep Abraham i la seva família en sortida. La dona [de Lot] va mirar enrere i es va convertir en una estàtua de sal (Gènesi 19).

Sortir implica deixar coses enrere. Deixar anar és el camí que ens permet tornar a la nostra essència veritable. Un camí contrari al de la nostra manera habitual de funcionar. Consisteix en anar restant en lloc de sumar coses. Quan més restes, millor descobreixes la teva essència veritable que, en el nostre cas, no és cap altra si no Jesús, el qual per salvar la humanitat va haver de saber deixar, sense aferrar-se a res. Així és com ho va aconseguir i continua aconseguint-ho tot per a Déu.

JOAN PALERO

 Tarraconense

Maribel Pou, membre del Moviment de Cristians de Pobles i Comarques de Catalunya

«Un dels principals valors de la vida rural és el de la coneixença del veïnatge i l'acció de la cura»

El Moviment de Cristians de Pobles i Comarques de Catalunya (MCPCC) va néixer l'any 1963 al Vallès com una proposta d'espiritualitat amb conseqüències d'actuació en la vida dels pobles i comarques. Ara, aquest moviment d'Acció Catòlica es troba en un moment de revisió de vida, per mirar d'albirar quin ha de ser el seu present i futur, tot això mentre organitzen la 49a Jornada Nacional, que tindrà lloc a Juneda (les Garrigues) el 26 de setembre. Maribel Pou és membre del Moviment des de mitjans dels anys vuitanta i responsable de la seva revista, *La Veu*, que publica tres exemplars l'any.

El Moviment neix l'any 1963 al Vallès, amb quin objectiu i amb quina especificitat?

A la llavors arxidiòcesi de Barcelona, la JAC (Joventut Agrícola Catòlica) havia iniciat el camí aglutinant esforços isolats que sorgien a les comarques. Aquests joves de pobles, viles i petites ciutats, volien mantenir el treball fe-vida que havien dut endavant fins llavors. Sobre aquest pòsit, el 1961 va néixer la proposta d'un Moviment adult per a una espiritualitat amb conseqüències d'actuació en la vida dels pobles. El 1963 ja s'havia afermat l'existència del nou Moviment. Després va venir el contacte i l'enllaç amb d'altres realitats semblants o naixents a diverses diòcesis ca-

Maribel Pou a la Jornada Nacional del 2019 a Sant Sadurní d'Anoia.

talanes. El 1969, en una jornada a Montserrat, s'hi van definir i unificar les directrius. En la jornada del 1970, el treball ja es va centrar en l'Església a Catalunya i en com respondre «a la realitat i als problemes del nostre ambient, poble i comarca». Durant uns anys, quan els sindicats agrícoles encara no eren una realitat, la branca pagesa del Moviment va fer força feina en aquest sentit. Avui formem part de l'Acció Catòlica especialitzada en el nostre medi com ACO o GOAC ho són en l'obrer i MPC en el professional.

Quins són els principals reptes de present i futur del moviment?

Com diu el papa Francesc, som en un canvi d'era. Entendre el significat profund d'això ja és difícil, però encara ho és més discernir els camins per a aquesta nova era. El passat és passat. Per tant, el present i què en fem són el repte.

«El gran repte sempre és mantenir viva la flama d'aquesta espiritualitat que ens compromet davant Déu i dels germans, concretada en la vida i en la realitat del nostres pobles»

Un present que podrà il·luminar el futur, però sense cap seguretat. És evangèlic, això, també. Aquest curs la Permanent (constituïda per persones representant diferents comarques o diòcesis) ha iniciat una Revisió de Vida (RdV) sobre el propi Moviment.

La RdV consta de tres parts: Veure (analitzar tan acuradament i detallada com sigui possible una realitat, en aquest cas la del Moviment); Jutjar (contrastar amb la Paraula la realitat contemplada, el que en diem Estudi d'Evangel·li); i, finalment, Actuar (discernir quines respostes, accions, compromisos calen per donar resposta al que s'ha constatat). El gran repte sempre és mantenir viva la flama d'aquesta espiritualitat que ens compromet davant Déu i dels germans, concretada en la vida i en la realitat del nostres pobles, viles i ciutats més identificades amb el

territori comarcal que amb el metropolità.

Què implica tenir mirada oberta a les problemàtiques concretes del territori?

Tres accions progressives que s'interrelacionen: conèixer-lo, estimar-lo i tenir-ne cura. Quan és així, encara que les problemàtiques no t'afectin directament esdevenen camp de reflexió i de compromís personal en una diversitat d'àmbits: política municipal, vida associativa, cultural, cooperativa, de veïnatge —amb el seu poder integrador, també de persones o col·lectius desafavorits—, en professions relacionades directament amb el territori i el camp o bé des de l'administració... Tant les reunions de grup (format per persones d'una mateixa localitat o de diverses dins de la comarca) com el treball que el Moviment proposa anualment volen afavorir aquesta mirada atenta a les realitats locals i al compromís personal que se'n derivi. Jesús, home de poble, tot i ser fuster, havia après a contemplar la terra i el veïnat, l'anar i venir del pastor i del ramat, la paciència del vinyater esporgant les sarments perquè aquestes rebessin tota la força del cep, el sofriment dels jornalers que veien que aquell dia no els llogarien, la paciència del pagès esperant el brot de la llavor, el miracle del llevat que la dona posa a la massa i la fa fermentar... Són les imatges precioses de les paràboles del Regne preses de la vida del seu entorn. Tanmateix, la mirada oberta, perquè ho sigui, cal que contrasti la localització amb la universalització, és a dir, amb altres realitats ben diverses d'arreu del món. Per això formem part de la FIMARC (Federació Internacional de Moviments d'Adults Rurals Catòlics).

Al llarg d'aquests darrers 60 anys, com ha canviat la vivència de la fe als pobles i comarques de Catalunya? Quin és el grau de secularització? A la ciutat és fa més evident, però als pobles ja es comença a notar?

Jo diria que, més que començar-se a notar, la secularització ja hi és implantada des de fa temps. Fins i tot en el poble o en la ciutat petita potser és més visible, encara. Aquella missa que anys enrere era a la vegada trobada veïnal i fes-

ta, ara t'hi pots trobar un nombre molt més reduït de persones —la majoria grans—i, encara, algunes de fora. A les comarques amb una ruralitat més accentuada, ja és sabut que l'atenció pastoral passa per un prevere que té al seu càrrec sis, set, vuit parròquies on abans en cada una d'elles hi residia, com a mínim, el rector i el veïnat tenia a l'abast el seu acompanyament en la quotidianitat no necessàriament religiosa. La intervenció laical aquí és essencial per a mantenir una pastoral digna, ni que sigui mínima, i la celebració de la Paraula, alternant-la, per exemple, amb la missa amb prevere. En aquesta tasca també hi ha persones del Moviment compromeses: laics i laiques amb missió pastoral, per exemple al bisbat de Lleida i a l'arquebisbat de Tarragona.

La 49a Jornada Nacional la celebrareu a Juneda, amb quin lema i objectiu?

La Jornada, entre d'altres coses, és la cloenda del treball del curs plantejat amb el mètode de RdV. Enguany, com un annex del document del curs anterior (*Rurals o urbans, vivim en un sol món*) ha estat una proposta de treball en el marc de la pandèmia, amb tres objectius clars: adonar-nos del que realment hem viscut i compartir-ho; constatar els elements positius que apareixen en una situació límit; aprofundir en el que s'ha remogut dins nostre per discernir a què som cridats. El títol del treball i lema de la Jornada és, doncs, *Vulnerables i humils*. Ens acompanyarà en la reflexió final el P. Ramon M. Nogués, escolapi i doctor en biologia.

La Pastoral Rural, quina és la seva importància? Com contribuir a la seva revitalització?

Cada bisbat segons la seva realitat, té la seva i li dona la importància que considera. Ara bé, em sembla que no hi ha cap document de conjunt a la Conferència Episcopal Tarraconense des d'unes referències en el Concili Tarraconense del 1995. Personalment, considero que la tasca del laicat amb missió

«Jesús, home de poble, tot i ser fuster, havia après a contemplar la terra i el veïnat, l'anar i venir del pastor i del ramat, la paciència del vinyater esporgant les sarments»

pastoral és essencial, trepitjant la terra, coneixent les persones i les seves realitats, acceptant aquesta responsabilitat com a servei eclesial. D'altra banda, el Moviment com a tal pot ser una via d'acompanyament molt estimable. A vegades, però, no és prou conegut o prou valorat o provoca recel a les parròquies i als seus responsables. Com si fóssim una competència. Quan, de fet, el grup acompanya cada persona, alimenta la fe i la contrasta amb la vida per a viure-la més evangèlicament. Per tant, en podem sortir més enfortides en els nostres compromisos, ja siguin eclesials o socials. A part d'això, penso que hi ha realitats i problemàtiques noves

Jornada Nacional a Granollers l'any 2017, amb Francesc Torralba, centrada en l'encíclica del papa Francesc *Laudato Si'*.

o d'altres a actualitzar a les zones agrícoles i a les comarques on radiquen que han de constar en una pastoral que tingui present l'espiritualitat de *Laudato Si'* i de la FI-MARC: defensa i cura del territori i de la dignitat del treball agrícola, del dret a viure'n ja sigui com a propietari, assalariat o temporer, del rol de la dona, de la sobirania alimentària... I també, l'aproximació i conscienciació d'aquestes realitats als àmbits més urbans.

En quin sentit la *Laudato Si'* del papa Francesc és inspiradora de noves formes de vida i de relació amb la natura?

Durant el curs 2016-17 el document de treball del Moviment va

«La tasca del laïcat amb missió pastoral és essencial, trepitjant la terra, coneixent les persones i les seves realitats, acceptant aquesta responsabilitat com a servei eclesial»

ser *Tenir cura del món*. De la mà de l'encíclica «*Lloat sigueu*». És un document ple de crides no gens sofisticades, ben a l'abast si hi ha, altra vegada, aquella mirada oberta que et fa comprendre i estimar el teu entorn natural que és el de tothom. Trobo que el Papa té un llenguatge senzill però molt creatiu i significatiu que apel·la constantment la conversió d'actituds i te'n fa venir ganes. Viure des del respecte a tota cosa creada defensant la qualitat de vida per a tothom, des de l'austeritat com a part de l'espiritualitat cristiana, des de la humilitat que acull enfront del domini destructor, des d'una visió global i d'alerta... amb el reguitzell de cultures que ha promocionat: la de la cura, la del agraïment, la del respecte, la de la protecció... en contra, sobretot, de la del descart i la del menysteniment, tant envers les persones com envers la creació tota.

La pandèmia ha portat a una revalorització de la vida rural? Quins són els valors de la vida rural que en un context de post-pandèmia prenen especial significació?

És essencial conscienciar que el treball del camp no s'ha aturat i per això hem seguit alimentant-nos. Aquesta realitat té un valor transcendent, com el tenen l'àmbit sanitari o el dels serveis essencials. Com a mínim, cal una reflexió, cal aquella mirada oberta a la importància i a la problemàtica d'aquest món que ens ha sostingut. Per a mi, un dels principals valors en pandèmia i ara és el de la coneixença del veïnatge i l'acció de cura que aquest ha fet sense programes ni mètodes elaborats, sinó ben primaris: saber on hi ha qui i en quines condicions, saber què necessita i atendre-ho. Un altre valor regalat és el de la proximitat de la naturalesa. És un medi on pots viure confinada sense sentir-te engabiada. I, per alguns, un medi on no només podies sortir allançar les escombraries, sinó que havien de sortir a treballar la terra, a cuidar el bestiar, a fer el de sempre. Amb mascareta i alcohol, però a fer el de sempre per a sobreviure ells i nosaltres.

Mons. Xavier Novell al·lega raons «estrictament personals»

El Papa accepta la renúncia del bisbe de Solsona

Mons. Xavier Novell va rebre l'ordenació episcopal el 12 de desembre del 2010.

Des de l'inici del seu ministeri episcopal, Mons. Novell ha destacat per una presència pública important

REDACCIÓ

Solsona

«Mons. Novell ha pres la decisió després d'un període de reflexió, de discerniment i de pregària, al terme del qual ha presentat espontàniament al Sant Pare la seva pròpia situació i la seva dimissió al govern pastoral de la diòcesi de Solsona.»

Així ho afirma una nota del bisbat de Solsona en el moment que es va fer públic que el papa Francesc ha acceptat la renúncia al govern pastoral de la diòcesi de Solsona presentada per Mons. Xavier Novell.

Mons. Novell lliurement va presentar la seva renúncia «per raons estrictament personals», en conformitat al que es contempla al cànon 401 §2 del Codi de Dret Canònic.

Com a administrador *seu vacant* de la mateixa diòcesi ha estat nomenat Mons. Romà Casanova, bisbe de Vic.

La nota del bisbat de Solsona destaca que «la comunitat diocesana acull aquest moment difícil amb la confiança posada en Déu, Pastor Suprem de l'Església, i eleva les seves pregàries pel Sant Pare, per Mons. Novell i per l'administrador apostòlic».

Xavier Novell va néixer a Montfalcó d'Agramunt (Urgell) el 1969 i va ser nomenat bisbe de Solsona el 2010. Durant uns mesos va ser el prelat més jove d'Espanya, amb només 41 anys.

Des de l'inici del seu ministeri episcopal, Mons. Novell ha destacat per una presència pública important en la qual ha combinat missatges pastorals i espirituals amb reflexions i valoracions d'incidència social i política.

SIGNES D'AVUI

Una «PCR espiritual»

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

Les successives onades del coronavirus han accentuat la importància social de paraules com *vacuna*, *PCR*, *test d'antígens*, *test d'anticossos*, *estudi d'immunitat*... No només es refereixen a temes sanitaris, sinó que s'han convertit en requisits per a la mobilitat, per als viatges, per menjar en un restaurant o per assistir a un espectacle de masses. La PCR té una pàtina de credibilitat i significa, en el cas de la Covid, si soc negatiu, que estic lliure de la malaltia en el moment de la seva aplicació i que, per tant, no soc un focus de contagi. La convivència social pren les mesures per frenar fins on es pugui l'expansió del coronavirus.

PCR és la sigla anglesa de «*Polymerase Chain Reaction*» [Reacció en Cadena de la Polimerasa]. Aquesta

pràctica bioquímica, fora dels circuits de la sanitat pública, té un preu en funció de la rapidesa en obtenir la resposta: (a) entre 24 i 48 hores: PCR (85 €); (b) el mateix dia, sempre que la prova s'hagi fet pel matí: PCR urgent (120 €), i (c) en dues o tres hores: FAST PCR (150 €). En altres països, el cost de la PCR recau sobre la sanitat pública, sempre que la persona no hagi rebutjat vacunar-se. En benefici de la salut, la majoria considera que cal fer esforços per saber com estic i si puc contagiar.

En un altre ordre de coses, necessito saber quin és el nivell de

Possiblement està
molt més degradada
l'ecologia espiritual

la meua salut espiritual i, per tant, conèixer de quins valors o contravalors estic contagiant els altres. Si estic ple d'odi, de rancor, d'amaror, d'orgull, d'enveja, d'avarícia... l'ambient familiar, laboral i social es degraden a marxes forçades. Hi ha situacions irrespirables. Si, en canvi, estic raonablement en pau, busco la concòrdia, treballo en benefici del bé comú, visc l'amistat, cuido les relacions, la meua vida irradiarà actituds constructives. Avui hi ha una gran preocupació per l'ecologia (almenys teòrica, ja que traduir-la en pràctica és una altra cosa). Possiblement està molt més degradada l'ecologia espiritual i persistim en el seu enfonsament. No convindria fer una «PCR espiritual» per saber com està cadascú per dins i què pot contagiar?

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

FINESTRA A LA VIDA

Sumar impotències

La pandèmia ha complicat una mica més les dificultats que ja pateixen normalment les persones privades de llibertat. Fa uns dies, vaig rebre una trucada d'una amiga meua que compleix una pena i que pateix molt per la situació de la seva família amb dues nenes petites que, de moment, estan amb l'àvia.

A les circumstàncies habituals en aquestes situacions, s'afegeixen les que comporta la Covid-19: últimament no poden rebre visites per alguns casos que les obliguen a estar confinades.

Des de l'altra banda del telèfon intento alleujar la seva angoixa, el seu penediment, tot sabent que la situació no només és delicada, sinó urgent.

Després d'una llarga conversa, en la qual intento animar la meua amiga, totes dues arribem a la conclusió que ni ella ni jo tenim la solució al seu problema i a la seva situació familiar. És aleshores quan hom es pregunta què podem fer quan es tracta de l'«acompanyament» a les persones que necessiten la nostra ajuda i no podem alleugerar-ne els dolors ni les angoixes.

Curiosament arribo a la conclusió que, en algunes ocasions, l'única ajuda que pots oferir al germà és la de sumar les impotències perquè l'ajudi a fer el jou més lleu i la càrrega més lleugera, tal com invita Jesús quan estem aclaparats pel pes de les nostres tribulacions.

En aquests moments, hi ha

tantes persones que pateixen per causes originades, d'una manera o d'altra, a la pandèmia que seria bo sentir la crida fraterna a la qual ens convida el Papa en la seva última encíclica, *Fratelli tutti*: «Que el nostre cor s'obri a tots els pobles i nacions de la terra... per estrènyer llaços d'unitat, de projectes comuns, d'esperances compartides.»

En aquests moments,
moltes persones
pateixen a causa de
la pandèmia

Fonamentalis

Orígens d'una paraula

me

Free-Photos a Pixabay

El terme neix d'una sèrie d'escrits que apareixen entre 1909 i 1915 designats *Els Fonamentals*, qualificats així com una reafirmació de les doctrines fonamentals cristianes. Els autors escriuen des d'una perspectiva conservadora protestant, tot i que no s'hauria d'oblidar que en el catolicisme era temps d'involució doctrinal, com apareix en l'encíclica de Pius X *Pascendi diminici gregis*¹. El segle XX s'havia obert amb moviments de reacció, tant en el catolicisme com en el protestantisme, contra el liberalisme i el modernisme.

El propòsit del fonamentalisme

Malgrat l'origen relativament modern del fonamentalisme com a movi-

Els fonamentalistes es caracteritzen per una peculiar visió de la Bíblia.

ment específic, l'objectiu és restaurar la vera fe combinant el que creu ser la doctrina dels reformadors protestants amb la informal i entusiasta organització de l'Església primitiva. A semblança del moviment carismàtic, que vol el retorn a les comunitats cristianes primitives plenes de l'Esperit Sant nascudes immediatament després de la Pentecosta, el fonamentalisme es veu a sí mateix com cridat a restaurar el tradicional cristianisme primitiu. Alguns fonamentalistes prefereixen ser anomenats «evangèlics» per expressar el desig de restablir l'Evangelí avui.

Una visió especial de la Bíblia

La qüestió de la inspiració i de l'autoritat de la Bíblia només és part de l'ample conjunt de doctrines que inclou el fonamentalisme. Aquest és un moviment que va associat amb una peculiar visió de la Bíblia. Aquesta visió a voltes es caracteritza per una interpretació literalista del text, però el pont crític és quelcom més que l'absoluta inerrància de l'escriptura. Si la interpretació literal de la Bíblia vol evitar errors o abusos d'interpretació és per això que el fonamentalisme fa una lectura rígida del text. Així, doncs, els comentaris fonamentalistes prefereixen generalment interpretar els dies de la creació de Gènesi 1 com «edats geològiques» o llargues eres de temps i no pas com a períodes literals de 24 hores. Així, Gènesi 1 parla de «matí i tarda» dels dies de creació; abandonant la comprensió literal té les seves dificultats, però és indispensable per mantenir una correspondència amb el fet científic.

La veritat de la Bíblia i les dades científiques

La tendència a jutjar la veritat de la Bíblia en termes de correspondència amb les dades científiques establertes és una característica important del fonamentalisme, perquè això és el que determina la manera amb què el fonamentalisme entén la inerrància. Alguns intèrprets de la Bíblia fàcilment entendrien que el relat de la creació és un «mite»², però neguen que el mite disminueixi la veritat. Essent així que el mite no pretén donar una informació científicament exacta sobre els orígens de l'univers no hauria de ser jutjat en aquests termes. Els intèrprets fonamentalistes tendeixen

a obtenir la comprensió de la veritat només dels cànons de l'empirisme científic. Els crítics veuen això com una evidència, com l'antiga manera del segle XIX d'aproximar la veritat i l'evidència. També és vist com una manifestació de la tendència del fonamentalisme d'invocar les seves arrels culturals a la Gran Bretanya i Amèrica del Nord més que no pas en l'Europa continental.

Parts especials de la interpretació fonamentalista

La interpretació fonamentalista tendeix a concentrar-se en aquelles parts de la Bíblia en què la veritat o falsedat de les quals semblen dependre només «de simples matèries de fet». Passatges teològics o de reflexió espiritual, com els «discursos d'adéu» (Jn 10-17), tendeixen a ser ignorats a favor de passatges que els fonamentalistes consideren històricament importants com els relats de miracles. Els comentaris fonamentalistes sovint interpreten el caminar de Jesús sobre les aigües o calmant la tempesta com una referència a fenòmens naturals de tempestes de vent que sacsegen el llac de Galilea. L'evidència científica per recolzar l'estrella de Betlem es troba en cartes astronòmiques que suggereixen una clara conjunció de planetes en el cel aquell temps. D'aquesta manera el fonamentalisme es creu capacitat d'afirmar que el text bíblic coincideix, o no.

El fonamentalisme i l'Esperit Sant

El fonamentalisme invoca la doctrina de l'Esperit Sant que porta a la comprensió correcta del text. Però el problema resta difícil: com actua l'Esperit Sant en la ment del creient i com és que permet que hi hagi diferents interpretacions de la Bíblia que sorgeixen en els cercles fonamentalistes?

Això explica, en part, les moltes divisions en els cercles del fonamentalisme: però els fonamentalistes ignoren els delicats problemes hermenèutics que sorgeixen en el seu si. Afirmen la necessitat d'establir la veritat absoluta de la Bíblia, que ells sostenen que és evident als qui aproximen el text dos mil anys més tard. En part això és deu a llur tendència a seleccionar alguns

passatges que consideren clarament històrics i que s'han d'acceptar com a tals, més que entendre'ls i aplicar-los als temps del lector d'avui. El buit hermenèutic en què l'aproximació fonamentalista de la Bíblia ens deixa és un altre aspecte de la cultura a la qual tendeix a derivar: l'empirisme.

S'ha de reconèixer que semblant empirisme no és absent del món acadèmic dels biblistes; cal considerar amb Gadamer que s'han de tenir en compte dos horitzons d'interpretació: el de l'escriptor i el del lector. Potser per això diferents punts que presenta la crítica fonamentalista poden passar sense necessitat de ser refusats.³

Per exemple, la suposició que cada paraula de la Bíblia és infal·lible; el que dona confiança al lector fonamentalista és la plena confiança en la lectura del text. Aquest lector està segur d'obtenir una lectura infal·lible. Aquí rau l'autèntic problema del fonamentalisme.

Un desenvolupament interessant del fonamentalisme d'aquests darrers anys ha estat el tipus d'implicació que ha tingut en el debat públic. És habitual associar-lo amb la política de dretes i

El fonamentalisme es veu a sí mateix com cridat a restaurar el tradicional cristianisme primitiu

Jf a Pixabay

El fonamentalisme invoca la doctrina de l'Esperit Sant que porta a la comprensió correcta del text.

Els fonamentalistes ignoren els delicats problemes hermenèutics que sorgeixen en el seu si

posar com a exemple la «moral majoritària» als Estats Units. S'ha d'anar amb compte perquè el 5% d'aquests grups són catòlics i la imatge del moviment és massa sovint vinculada amb la de líders polèmics, com la de l'evangèlic Jerry Falwell. En els darrers trenta anys han aparegut fonamentalistes d'esquerres amb els *sojourners*, que viuen i treballen en barris humils de Washington. El fenomen del fonamentalisme radical és un repte a la imatge del fonamentalista com a polític reaccionari, malgrat l'estreta associació amb evangelistes com Falwell i, fa uns anys, amb Billy Graham i amb presidents republicans com Nixon i Reagan. També a la Gran Bretanya l'estereotip d'«evangèlics conservadors» com a polítics o també com a polítics de dretes foren rapats pels qui invocaven una tradició més oberta dels evangèlics.⁴

Les divisions polítiques i socials a l'interior del fonamentalisme revesteix un aspecte interessant de selectivitat d'interpretació bíblica. El fonamentalisme radical posa l'accent en passatges com Fets 2,44-45, per presentar una societat en la qual existeix una igualtat de drets entre els seus diferents individus. Altres fonamentalismes veuen l'exhortació de Jesús a la no-violència en el sermó de la muntanya⁵ o en el refús de resistir-se a ser arrestat a Getsemaní per tal de demanar als cristians ser pacífics. Aquestes aproximacions a les dels evangèlics que argumenten partint de la base de textos com Rom 13,1: «Que tot hom se sotmeti a les autoritats que tenen el poder, perquè tota autoritat ve de Déu.»

A conclusions diferents arriben els dos grans grups que es refereixen a l'actitud dels cristians envers l'Estat. Aquests conflictes d'interpretació existeixen entre aquelles parts que participen d'una convicció comuna que la Bíblia és infal·lible i que és l'autoritat suprema per a la fe cristiana. Llurs diferències fan veure que un text que faci autoritat sense un mètode autoritari d'interpretació, com el que ofereix la tradició i el magisteri en el catolicisme romà, per exemple, produeix una gran varietat de comprensió dels textos bíblics.

Aquest és un problema al que ha hagut de fer front el protestantisme des dels orígens. Les Esglésies

tradicionals protestants sempre han intentat establir els principis bàsics de la lectura de la Bíblia en formes fàcils de memoritzar⁶: en credos. Ja a partir del segle III, sumaris de les ensenyances escripturístiques, que servien com a guies per interpretar el text.

La Confessió d'Augsburg en el luteranisme, la Confessió de Westminster de l'Església d'Escòcia, els trenta-nou articles de l'anglicanisme: tot serví no simplement com un sumari de la fe cristiana, sinó també com a regla de fe, una guia per als ensenyaments principals derivats de la Bíblia. Aquest és el punt dèbil del fonamentalisme. Tot i posseir una «tradició oculta» d'interpretació basada en els ensenyaments dels líders, els problemes segueixen. A les fronteres del fonamentalisme hi ha el moviment anomenat «mil·lenarisme»⁷, els creients del qual veuen en certs textos bíblics clares profecies de les circumstàncies en què Crist retornarà a la terra i l'ordre present del món serà portat a la fe.

El fonamentalisme ha estat criticat de moltes maneres. Ha estat desautoritzat i condemnat com a políticament reaccionari. Ha estat considerat com un producte d'infantilisme psicològic que ofereix una certesa impossible de convicció al creient. El sol ajudar a alliberar-lo del criticisme bíblic. Les crítiques del fonamentalisme a la ciència bíblica moderna sovint estan mancades no de fonament i apareix, en el fons, el principi protestant: *Scriptura sui ipsius interpres*.

NOTES:

1. Cf. F. Raurell, *Pius X*, en ID, *L'antimodernisme i el cardenal Vives i Tutó*. Barcelona 2000, pp. 527-576
2. B. Feldman- R.D. Richardson, *The Rise of Modern Mythology*, Nova York 1972, p. 32
3. F. Raurell, *Hermenèutica com a lectura actualitzadora* en «*l Déu digué...*». *La Paraula feta història*, Barcelona 1995, pp. 78-85
4. G.M. Marsden, *Fundamentalism and American Culture*, Oxford University Press 1989, pp. 22-35
5. H.D. Betz, *Essays of the Sermon on the Mount*, Missoula Montana 1985, pp. 12-19
6. J.N.D., *Early Christian Creeds*, Oxford 1980, pp. 14-23
7. B. Wilson, *Magic and the Millenium*, Washington 1973. L'aspecte comú del mil·lenarisme és la insatisfacció amb l'ordre present de les coses

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

En el setè centenari de la mort de Dante

Dante Alighieri (1265-1321), de qui celebrem aquest setembre el setè centenari de la seva mort, és un dels grans poetes que ha donat la història de la humanitat. La *Divina Comèdia* de Dante ha de ser considerada com una de les obres mestres de la literatura universal, al costat d'altres autors no menys importants com Homer, Goethe, Cervantes, Víctor Hugo, Dostoievski, Tolstoi o Shakespeare, per mencionar-ne alguns dels més coneguts. Tots aquests autors són profunds coneixedors de l'ànima humana i la seva lectura és indispensable per a comprendre la nostra condició. En el cas de la *Divina Comèdia*, es tracta d'una obra de finals de l'època medieval que presenta una visió del món molt diferent de la nostra. En ella ens parla una altra època, i ens diu coses que segurament no encaixen amb la nostra concepció del món modern.

Algú ha dit que la *Divina Comèdia* era l'última «cosmovisió» que s'havia escrit a Occident, en el sentit de trobar-hi tots els elements del cosmos i del saber. Quina diferència amb el *Faust* de Goethe. Precisament, Faust ha de fer un pacte amb el diable a canvi de coneixement. L'atomització del saber de l'època moderna i contemporània farà per sempre més impossible aquella cosmovisió englobant i

jerarquitzada de Dante. Potser per això és més necessari que mai llegir-lo de nou.

L'aspecte més important a tenir en compte, tanmateix, és que la *Divina Comèdia* ofereix una visió «teològica» aparentment desapareguda avui. La religió, en efecte, no forma part de la cosmovisió de l'home modern. Hi hem guanyat, amb aquest canvi? Es tracta realment d'un progrés? No s'admet una resposta simplista o precipitada. Tampoc no es tracta de posar en qüestió tot el que la ciència ha assolit per mèrit propi, sinó de ponderar què ha passat amb allò que Nietzsche va anomenar «la mort de Déu». Dir que Déu ha mort no és una afirmació innòcua, segons Nietzsche, sinó que està carregada de conseqüències per a la vida humana. La mort de Déu no és només la mort d'un ésser més o menys important, o la supressió d'una hipòtesi que ja no és necessària, sinó que és la mort de tot sentit per a l'existència humana. Aquest és el drama actual de la condició humana.

Tant la cosmovisió antiga com la medieval estava presidida per la idea de límit, on la realitat creada estava per sota de Déu. Aquesta idea va desaparèixer amb la ciència renaixentista, on no sols no hi ha límits, sinó que tampoc no es té per centre l'home, com sí que

passava abans. És una concepció de l'univers que ha exclòs tot el que és humà —sentiments, valors, etc.— de la pràctica de la ciència en favor d'una objectivitat matemàtica i geomètrica que ens ha conduït a la *barbàrie*, palesada en la possibilitat d'autodestrucció del nostre planeta.

La lectura o relectura de la *Divina Comèdia* no sols ens pot dir coses, sinó que ens pot ajudar a repensar la nostra cosmovisió. Precisament perquè ens evoca un món que no és el nostre, pot posar en qüestió coses que nosaltres tenim per evidents i inqüestionables. No es tracta de dubtar dels nostres sabers, sinó de la seva finalitat i de recuperar la centralitat de l'home. Aquest, no és un ésser més entre els molts que poblen l'univers, sinó que és «la meravella més gran de totes», com deia Sòfocles, o la «imatge i semblança de Déu», com diu la Bíblia.

El papa Francesc, en la seva recent Carta apostòlica *Candor lucis æternæ*, amb motiu del VII centenari de la mort de Dante, ens exhorta a acollir el seu testimoniatge i a deixar-nos il·luminar per la bellesa de la seva literatura i la profunditat del seu pensament. Perquè Dante, afirma el Papa, és profeta de l'esperança, cantor del desig humà i poeta de la misericòrdia de Déu i de la llibertat humana. Ben vostre,

Escoltar-nos per caminar junts

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Amb motiu de la celebració de la Diada de l'11 de setembre, avui volia reflexionar sobre la necessitat d'escoltar-nos els uns als altres, perquè en això consisteix el diàleg.

No és el mateix sentir que escoltar. Sentir és captar sons, paraules, sorolls. Escoltar, en canvi, és una actitud personal i implica estar receptiu per comprendre el que diu l'altre. La tecnologia millora l'audició. L'interès per l'altre i la bona voluntat millora l'escolta. Mireu, Déu ens ha donat dues orelles per escoltar i una sola boca per parlar.

Sovint tenim la sensació que parlem molt, però que escoltem poc. Escoltar, a més d'atenció, requereix temps, un bé que cada vegada és més escàs. Sense una escolta profunda no hi ha interacció ni relacions consistents ni, de bon tros, un diàleg. En moltes esferes de la vida, saber escoltar és un valor fonamental, és un pas previ a intervenir, a proposar, a decidir, a actuar.

La primera fase d'un projecte en comú és escoltar. La regla de sant Benet comença amb la paraula «escolta». La vida cristiana es nodreix de l'escolta. «Para-hi l'orella del teu cor», demana Sant Benet a tot aquell que vulgui fer bones obres. Es tracta d'escoltar des del centre essencial de la persona.

És coneguda la preocupació del papa Francesc per fomentar «la cultura de l'encontre», que resumeix dient que és urgent «construir ponts i no murs». En molts discursos, el Sant Pare remarca que convé desenvolupar una cultura de l'encontre, no només entre persones, sinó també entre pobles i cultures allunyades. El Papa ens recorda que som éssers relacionals, que necessitem comunicar-nos. Enfront de la societat individualista, destaca la bellesa de la proximitat i de la interacció com a vies de

construcció d'una societat alternativa.

Recordo un conte oriental en què un savi donava uns valuosos consells a un espòs preocupat. Deia així:

«En una muntanya hi vivia un ermità dedicat a la pregària, al dejuni i al sacrifici. Tenia fama de sant.

Un dia va anar a visitar-lo un home preocupat, perquè el seu matrimoni no passava per un bon moment. Hi anava per escoltar un bon consell que li permetés salvar el matrimoni.

Després d'un senzill i profund diàleg, l'ermità li va donar un consell: «Vagi a casa i procuri escoltar tot el que li digui la seva dona.»

Després d'uns mesos, l'home va tornar a visitar l'ermità, que li va preguntar com anava el seu matrimoni. L'home li va dir que havia intentat complir diàriament el seu consell i que el matrimoni anava millor. Pensava que podria salvar-se.

Llavors l'ermità es va atrevir a donar-li un altre consell. Li va dir: «Me n'alegro que el seu matrimoni pugui salvar-se. Permeti'm ara que li doni un altre consell: vagi a casa i faci el gran esforç d'escoltar el que no li diu la seva dona.»

Aquest consell serveix tant per al marit com per a la dona. Escoltar és un dels actes d'amor més profunds, que implica sortir de nosaltres mateixos per rebre el que l'altre ens vol comunicar. Malgrat les diferències que puguem tenir amb el nostre interlocutor, sabem que hi pot haver espurnes de veritat en allò que ens diu.

Viure l'escolta respectuosa podria ser la clau per resoldre molts conflictes de la nostra vida privada, social i política.

Benvolguts germans i germanes, que aquesta Diada sigui una veritable jornada d'encontre fraternal cap a una comunió que respecti la diversitat.

COMENTARI DE LA PARAULA

Unes persones lliures porten a Jesús un sord i tartamut, prefiguració dels deixebles

GLÒRIA MONÉS

Jesús, obligat a exiliar-se en territori pagà per la pressió que exercien sobre els seus deixebles les autoritats jueves vingudes expressament de Jerusalem, de tornada, ha sortit dels confins de Tir, passant per Sidó, i ha arribat a l'est del mar de Galilea entremig dels confins de la Decàpolis. Uns actors anònims «li porten un sord i tartamut». Són persones lliures, que sovintegen en els evangelis, molt conscients de les greus deficiències que es produeixen en el cercle de deixebles, que tenen clar que tan sols Jesús hi pot posar remei; per això «li'n porten i li supliquen que li imposi la mà». La primera cosa que fa Jesús serà separar aquest que era «sord» a les ensenyances amb què ell intentava canviar la duresa d'orella de determinats deixebles seus molt influents entre la gent i «tartamut» en la manera de predicar, per no haver destravat la seva llengua perquè fossin entenedores les seves prèdiques; «en privat», intenta corregir aquella situació tan

depauperada amb una sèrie de gestos. El sord-tartamut és figura de bona part dels Dotze que Jesús acabava d'enviar a missió a Israel (6,7-12). La descripció que fa Marc del seu alliberament és molt circumstanciada. Primerament «escopí», mullant els seus dits amb la saliva, que en la cultura jueva era considerada com l'alè condensat; en segon lloc, no es limita a imposar-li la mà, sinó que «ficà els seus dits en les seves orelles», per treure'n els taps que s'havien format a còpia de no prestar-li atenció; «li tocà la llengua», per treure'n la trava que l'impedia parlar correctament, i «sospirà profundament» pel tancament i obstinació dels seus deixebles que tanta tristesa li causava. Per tal d'evitar que divulgessin la notícia abans d'assimilar-la, els prohibí que diguessin res a ningú. Però, endebades, ho esbombaren per tot arreu, senyal que no havien entès res. Si fa no fa, continuem avui predicant a l'aire.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

PILAR CASALS

Biblista i egiptòloga

Què és el mètode històrico-crític?

Per l'exègesi d'un text bíblic es poden fer servir diferents mètodes que contribueixen a la seva lectura i comprensió. Entre aquests cal destacar el mètode històrico-crític que continua sent referent i imprescindible per a l'aproximació al mateix. El propi nom dona pistes sobre quin tipus de mètode és. Es tracta d'un mètode històric que estudia el procés d'elaboració del text, situant-lo en el seu context o contextos d'origen. És també crític, en la mesura que utilitza criteris científics, amb passos concrets per abordar el text (crítica textual, literària, dels gèneres literaris, de les formes, de la redacció...), amb l'objectiu de fer-lo accessible, d'apropar-se al seu sentit. A més, és un mètode analític que aborda el text bíblic com un altre text antic, ja que aquest no es troba aïllat de l'ésser humà, ni l'essència humana.

Aquest mètode, doncs, contribueix a posar en relleu com el text bíblic no neix de forma aïllada, sinó que neix en un context històric determinat, i com la seva composició final és fruit d'un llarg procés de redacció tot i articulant les diferents reflexions i tradicions. Així, el seu estudi diacrònic permet veure com els escrits bíblics es troben entrelaçats amb la història del poble d'Israel i amb la primerenca comunitat cristiana. Tot i el focus en la diacronia, no oblida l'estudi sincrònic, és a dir, l'estudi del text en la seva forma final. El mètode té els seus límits, però continua sent fonamental per a l'exègesi bíblica.

«Amb tot, permet a l'exegeta, sobretot en l'estudi crític de la redacció dels textos, de copsar millor el contingut de la revelació divina» (Pontificia Comissió Bíblica, *La interpretació de la Bíblia en l'Església*, pàg. 48).

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXIII de durant l'any

Lectura primera

Is 35,4-7a

*Les orelles dels sords s'obriran
i la llengua del muts cridarà de goig*

Lectura del llibre d'Isaïes:

Digueu als cors alarmats: Sigueu valents, no tingueu por: Aquí teniu el vostre Déu que ve per fer justícia; la paga de Déu és aquí, és ell mateix qui us ve salvar. Llavors es desclouran els ulls dels cecs i les orelles dels sords s'obriran; llavors el coix saltarà com un cérvol i la llengua del mut cridarà de goig, perquè l'aigua ha brollat a l'estepa, han nascut torrents en el desert, les terres xardoroses ara són estanys, el país de la set és ple de fonts d'aigua.

Salm responsorial

145

El Senyor es manté fidel per sempre,
fa justícia als oprimits,
dona pa als qui tenen fam.
El Senyor deslliura els presos.

R. Lloa el Senyor, ànima meva.

El Senyor dona la vista als cecs,
el Senyor redreça els vençuts,
el Senyor estima els justos,
el Senyor guarda els forasters. *R.*

Manté les viudes i els orfes,
i capgira els camins dels injustos.
El Senyor regna per sempre;
és el teu Déu, Sió, per tots
els segles. *R.*

Al·leluia

Mt 4,23

*Jesús predicava la Bona Nova
del Regne, i guaria en el poble
tota malaltia.*

Lectura segona

Jm 2,1-5

*No sabeu que Déu ha escollit els
pobres
per fer-los hereus del Regne?*

Lectura de la carta de sant Jaume:

Germans meus, vosaltres que creieu en Jesucrist, el nostre Senyor gloriós, no heu de comprometre la vostra fe amb diferències entre les persones. Suposem que, mentre esteu reunits, entra un home ben vestit i amb un anell d'or, i entra també un pobre mal vestit. Si us fixàveu primer en el que va ben vestit i li dèieu: «Segui aquí, que estarà millor», però al pobre li dèieu: «Tu queda't dret o seu aquí, als meus peus», no faríeu diferències entre vosaltres? No seríeu homes que jutgen amb criteris dolents? Escolteu, germans meus estimats: No sabeu que Déu ha escollit els pobres d'aquest món per fer-los rics en la fe i hereus del Regne que ell ha promès als qui l'estimen?

Evangelí

Mc 7,31-37

*Fa que els sords hi sentin i que els
muts parlin*

Lectura de l'evangelí segons
sant Marc:

En aquell temps, Jesús tornà del territori de Tir pel camí de Sidó, i se n'anà cap al llac de Galilea, passant pel territori de la Decàpolis. Li portaren un sord, que a penes sabia parlar, i li demanaren que li

imposés les mans. Jesús se l'endugué tot sol, lluny de la gent, li posà els dits a les orelles, escopí i li tocà la llengua, aixecà els ulls al cel, sospirà i digué: «Efata», que vol dir, «obre't». A l'instant se li obriren les orelles, la llengua se li deslligà i parlava perfectament. Jesús els prohibí que ho diguessin a ningú, però com més els ho prohibia, més ho explicaven a tothom, i no se'n sabien avenir. Deien: «Tot ho ha fet bé: fa que els sords hi sentin i que els muts parlin.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIA I)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 3)

Setembre

5. DIUMENGE

Diumenge XXIII de durant l'any, Verd. Lectures: Isaïes 35,4-7a / Salm 145 / Jaume 2,1-5 / Marc 7,31-37
SANTORAL: Llorenç Justiniani, b.; Obdúlia, vg. i mr.; Teresa de Calcuta, rel. i fund.

6. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Colossencs 1,24-2,3 / Salm 61 / Lluc 6,6-11
SANTORAL: Eleuteri, ab.; Zacaries, prof.

7. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Colossencs 2,6-15 / Salm 144 / Lluc 6,12-19.
SANTORAL: Albí, b.; Esteve de Châtillon, b.; Judit; Regina, vg. i mr.

8. DIMECRES

Naixement de la Benaurada Verge Maria (F), Blanc. Lectures: Miquees 5,2-5a / Salm 12 / Mateu 1,1-16.18-23
SANTORAL: Adela, rel.; Adrià, mr.; Sergi I, p.

9. DIJOUS

Sant Pere Claver (MO), Blanc. Lectures: Colossencs 3,12-17 / Salm 150 / Lluc 6,27-38. Solsona: **Mare de Déu del Claustre** (S), Blanc.
SANTORAL: Felícia, mr.

10. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: 1 Timoteu 1,1-2.12-14 / Salm 15 / Lluc 6,39-42.
Barcelona i Sant Feliu de Llobregat: **beat Domènec Castellet i comp.** (ML), Vermell; Tortosa: **beat Jacint Orfanell** (ML), Vermell.
SANTORAL: beat Francesc Gárate, rel.; Nicolau de Tolentino, prev.

11. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: 1 Timoteu 1,15-17 / Salm 112 / Lluc 6,43-49.
Tarragona: **beat Bonaventura Gran** (MO), Blanc.
SANTORAL: Protus i Jacint, mr.; Teodora Alexandrina.

El Sant 5 SETEMBRE

Sant Llorenç Justiniani

Venècia, a causa de l'activitat comercial, havia tingut tradicionalment una gran relació amb orient, sobretot amb el món grec. De fet la ciutat dels canals havia acollit una destacada colònia bizantina que amb el temps va adoptar la fe catòlica. A aquest grup pertany sant Llorenç Justiniani (1381 – 1455).

De classe benestant, el jove Llorenç es va sentir cridat a la vida religiosa i, en contra de l'opinió familiar, va entrar als canonges agustinians. No va tardar a destacar per la sensibilitat pels pobres i per una gran capacitat intel·lectual. Per aquesta raó va exercir de professor de teologia i va ocupar diversos càrrecs de l'orde fins arribar a ser el general dels agustins i finalment patriarca (arquebisbe) de Venècia. A part, sant Llorenç Justiniani va ser conegut per tenir un gran esperit contemplatiu i per haver estat afavorit amb diversos dons místics, experiències que va deixar per escrit. També se li atribueixen nombrosos miracles. Va ser canonitzat el 1690 per Alexandre VIII.

Una assemblea que (no) canta

MERCÈ SOLÉ
(msoletey@gmail.com)

Mentre vaig fer d'hostatgera a la Casa d'Espiritualitat del Miracle aquest estiu, vaig tenir la sort d'ensenyar les instal·lacions a una delegació de Vida Creixent de Lleida: consiliari, presidenta i expresident, persones ben actives i amb una llarga història d'activitat pastoral.

Ben aviat en la conversa van sortir amistats comunes, i, sobretot el consiliari, va començar a trobar amics i coneguts entre els estadants i visitants del Miracle, gent que feia molts anys que no es veia, i que recordava amb alegria l'amistat mantinguda i les tasques compartides molts anys enrere. En acabar la visita, molt espontàniament, enmig de la plaça, el consiliari va començar a cantar una acció de gràcies per l'estona compartida, ara i al llarg de la vida, i amb una gran naturalitat tothom s'hi va afegir.

Em va fer gràcia l'espontaneïtat del gest: estem contents pel que hem rebut al cor de la vida, en donem gràcies i cantem. I em va fer pensar que és un to molt diferent del que sol tenir la litúrgia, tot i que el sentit de fons és el mateix.

A les parròquies costa que la gent canti, i encara més que ho faci bé. Tots hem estat testimonis un dia o altre de com s'escarrassen els directors de cants, mentre que l'assemblea roman molt més muda del que tocaria. De causes n'hi ha moltes, segurament, però el cert és que l'Església deu ser dels pocs espais que encara ofereix l'oportunitat de cantar, perquè ja no ho fem ni a la feina ni a la taverna, ni al camí, ni amb

els amics. El mòbil i els auriculars, com si fossin una mena de plaga de caragol poma, han ofegat les aficions cantores. Cantem a la coral, i encara. Per tant, si no en cultivem l'hàbit, a missa ens resistim a cantar.

La formació musical de tots plegats, d'altra banda, és la que és i poca gent pot llegir una partitura. Per tant, la introducció de nous cants costa.

Per això aquestes dues tandes d'exercicis de què he estat espectadora privilegiada al Miracle, m'han permès seguir les pregàries cantades d'unes quantes monges, primer, i d'uns quants preveres, després. D'alguna manera m'ha sobtat sentir cantar bé, cantar amb ganes i amb el sentit originari de convertir la pregària en música comunitària. I segurament, si les antifones o els salms propis dels monjos haguessin estat més coneguts pel conjunt de la concurrència, encara l'assemblea hagués ressonat amb més entusiasme.

El cant no és un tema menor en la litúrgia. Ens agrada escoltar-lo, però tothom qui ha tingut una experiència coral a la vida, per senzilla que sigui, sap que cantar pot resultar embriagador, que és una forma senzilla i profunda de participació, de vida comunitària i de lloança. Taizé ha sabut trobar melodies fàcils i ben construïdes, que poden fer-se més complexes segons les habilitats musicals de la comunitat. Crec ben sincerament que transmetre a la comunitat no només l'obligació, sinó sobretot el gust pel cant litúrgic, hauria de ser una prioritat en la litúrgia.

Llibre commemoratiu de la parròquia lleidatana de Sant Joan Baptista (I)

ANNA MARIA GAYA
Lleida

La parròquia de Sant Joan Baptista, de Lleida, ha culminat la celebració dels Tres Aniversaris (2018-2020) amb la publicació del llibre commemoratiu *Sant Joan, dos temples parroquials*, que va ser presentat per Joan J. Busqueta, vicerector de Cultura i Extensió Universitària de la Universitat de Lleida.

L'acte, celebrat al mateix temple parroquial, va comptar, entre altres, amb l'assistència del bisbe Salvador Giménez, els rectors de la parròquia, Mn. Jaume Pons i Mn. Joan Ramon Ezquerro, representants institucionals, membres del Consell de pastoral de Sant Joan, feligresos i amics de les parròquies de la Unitat Pastoral Mare de Déu del Carme i Sant Joan i molts dels divuit autors del llibre.

El conductor de l'acte va ser el periodista Cosme García, feligrès i col·laborador de Sant Joan. En representació del Consell parroquial, Isabel Clavera va fer una salutació

de benvinguda «a un acte amb dues cares: una que mira al passat que es commemora i, l'altra, que mira al futur amb esperança i compromís».

El doctor Joan J. Busqueta va tenir un record especial per mossèn Joan Mora, que ens va deixar just abans d'iniciar-se aquest projecte. Va fer memòria dels aniversaris —celebrats en aquests darrers tres anys— de la parròquia, documentada des del 29 d'abril del 1168, quan el bisbe Guillem Pere de Ravidats procedia a la divisió parroquial de la ciutat, un marc organitzatiu espiritual i social esdevingut fonament de la vida associativa de la ciutat.

Busqueta va fer un repàs dels articles que integren el llibre, escrits per divuit especialistes. Tot un conjunt de temes que, amb diversitat d'aportacions i d'enfocaments, ens mostren la riquesa històrica de l'antiga i moderna parròquia de Sant Joan: l'espai urbà, la història i la fàbrica dels temples, i la seva restauració, el llegat artístic, amb una dedicació especial al món de l'es-

cultura i la pintura, els ornaments, la vinculació a la vida institucional i cultural de la ciutat, la tradició i les llegendes, el rectorat, el fons sacramental, els màrtirs, la Schola Cantorum, l'escola parroquial, el Moviment apostòlic...

I va destacar que «sense perdre la importància de l'espiritualitat i la vida parroquial i l'aportació del cristianisme a la societat lleidatana de l'època, el llibre és crític sobre diferents aspectes que s'han convertit en tòpics de la historiografia i cal anar revisant d'acord amb la investigació històrica, artística, sociològica i arqueològica».

Per això, va subratllar que «la miscel·lània és una porta oberta que convida a continuar treballant amb nous estudis que omplim alguns dels interrogants que es plantegen» i en la necessitat d'insistir en la recerca «per seguir les petjades documentals, artístiques i arqueològiques... perquè la història de la parròquia de Sant Joan s'ho mereix». El Dr. Busqueta va animar vivament a llegir el llibre.

Postals des d'Andalusia

De «Nada» al «tot» de la vida

Ha arribat setembre, el mes-pont entre les vacances i la prosa quotidiana, entre el descans i la feina. Setembre té la seva novel·la, *Septiembre*, de Rosamunde Pilcher, la qual, amb la seva habitual destresa narrativa, ens transporta a un món poblat d'emocions, de sentiments i de pulsacions anímiques que conformen un perfil de les constants eternes de la condició humana. I César Vallejo també va escriure un poema dedicat al setembre, amb un primer vers fulminant: «¡Aquella noche de setiembre, fuiste / tan buena para mí... hasta dolerme!» Potser, per això, he entrat al setembre, rellegint la novel·la *Nada*, de Carmen Laforet, buscant-hi records, emocions, escenaris i paisatges que ja no existeixen per fora, però sí per dins, dins nostre. L'escriptora va obtenir un gran èxit i la va encertar de ple amb l'argument i el seu desenvolupament. Les últimes línies de la novel·la són definitives: de sobte, a l'Andrea, la protagonista, li arriba un final feliç. Passa a la novel·la, tot i que no sempre passa, malauradament, a la vida. Potser l'escriptora va voler denunciar aquest «nihilisme» dramàtic de les vides trenca-des, fracassades, mortes per dins, enterrades en el seu llot o en la seva mentida. Setembre, que té gust de «començament de curs», ens convida a «viure en el tot, no en el no-res»: a viatjar constantment al nostre interior per descobrir-hi el nostre «full de ruta», les nostres fites veritables i els camins triats per aconseguir-les.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Sota la llum de la vostra mirada

Montserrat. Una tarda de dis-sabte. Capella del Santíssim al lateral de la basílica. Contemplant la imatge de damunt del Sagrari: les mans, els peus, la llançada del costat i el rostre de Jesús: bell, lluminós, amorós...

I a la nau central, la música de l'orgue vibrant, potent i suau, dolça i melodiosa.

Quins moments més íntims de pregària en un entorn que l'afavoreix.

La casa de la Mare de Déu de Montserrat, la Moreneta, la nostra patrona, la comunitat benedictina que acull l'hoste com al mateix Crist, i estones llargues de silenci, de contemplació, de solitud que és companyia amorosa, íntima, joiosa.

Déu és aquí.

Déu sempre ens espera i ens dona la mà, i ens acull, i ens abraça.

La casa de la Mare és la casa de l'amor, és casa nostra. Gràcies per tot.

GNA. NÚRIA VIÑOLAS ESTEVA
Cornellà de Llobregat

La tragèdia afganesa

Europa no hauria d'entrar en discòrdies internes sobre la resposta comuna a la tragèdia afganesa ni caure en l'error de pensar que li correspon tirar-se a l'esquena qualsevol crisi humanitària.

La caiguda de Kabul en mans dels talibans no té perquè eclipsar el judici dels governs europeus a l'hora de donar una resposta política i humanitària a la tragèdia que s'albira a l'Afganistan. Resulta

evident que els països occidentals que han participat en la coalició internacional liderada pels Estats Units no els han d'abandonar a la seva sort. Els afganesos que van cooperar amb els seus funcionaris civils i militars no poden ser abandonats i el seu rescat no deixa de ser un imperatiu ètic sobre el qual no pot haver-hi discrepàncies. Tot l'esforç per salvar les seves vides i les dels seus familiars està més que justificat.

MARTÍ MANCILLA MUNTADA
Barcelona

Conceptes en desús

Hem anat incorporant al nostre vocabulari neologismes i paraules tècniques que utilitzem sense saber-ne gaire bé el significat. El que és evident és que, a la vegada, hem oblidat conceptes que són una veritable riquesa com ara *pudor*, *decòrum*, *moralitat*. El panorama que tenim a les nostres ciutats, i no diguem a les platges, on sembla que ens trobem dins del bany d'aquestes persones, és un signe que hem desterrat aquests conceptes.

Tot allò que constituïa la intimitat ara és de domini públic. Allò que abans era considerat pornografia ara està a l'abast de tothom al carrer. Com hi poden haver pares i mares que permetin que les seves filles adolescents s'exhibeixin públicament? I marits que consenten que les seves dones facin el mateix? Vivim en una societat que es degrada, en declivi, que ignora els valors que enriqueixen i que dignifiquen l'ésser humà.

LOURDES CAMPS CARMONA
Barcelona

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Al llarg de la santa missa es van lliurar, a càrrec de les dues lloctinències, els atributs propis de la nova basílica

La col·legiata del Sant Sepulcre de Calataiud ja és basílica menor

El 12 de juny de l'any de Nostre Senyor del 2021, la secular Bìlbilis de l'antic regne d'Aragó va clarejar amb un cel infinitament blau, com si aquesta ciutat, bastida en la riba del Jalón, fos un bocí del paradís. El joiell sepulcrista més preuat de les Espanyes des dels temps ben reculats, quan el senyor rei Alfons *el Batallador*, adormit en la pau del Senyor el 1134, feia hereus del seu reialme els Ordes Militars del Temple, Hospitalers de Sant Joan i Sant Sepulcre de Jerusalem.

Quan el 1141, el canonge Guerau renuncià els drets sobre el reialme d'Aragó a favor de Ramir II, germà del monarca finat, obtingué com a contrapartida la construcció del temple sepulcriste de Calataiud el 1156; el 1249 es reedificà en estil mudèjar, per ordre del rei Jaume I; mentre el temple actual, obra de Gaspar de Villaverde, és del 1605. Una construcció barroca d'estil heretarià, amb la façana de proverbial simplicitat, flanquejada per dues torres de tres cossos, amb tres naus a l'interior, monumental la central, coberta per llunetes, i les laterals amb volta d'aresta.

El presbiteri és espectacular i profund per encabir el cor i un transsepte sobre el qual s'enlaira una gran cúpula sobre petxines amb la creu del Sant Sepulcre, culminada per un cimbori, de vuit finestres i vuit fornícules, amb àngels que porten els atributs de la Passió. En els laterals es poden admirar vuit retaules (sis de Juan de

Palafox i dos de Francisco Yago de Soria) que descriuen el cicle de la Passió. Mentre que, a l'altar major, ressalta una talla de Jesucrist, ja cent en el sepulcre d'un realisme commovedor.

Rescripte pontifici

Un repic general de campanes va anunciar a Calataiud i a la Terra que la col·legiata del Sant Sepulcre s'havia convertit en basílica menor, segons el rescripte pontifici, signat pel papa Francesc el 9 de novembre del 2020. Mentre, un seguici del Sant Sepulcre de Jerusalem sortia de l'antic monestir de Sant Benet; lentament, a poc a poc, amb el pas solemne i pesarós, com si en aquella processó s'hi volgués recordar tots els cavallers i dames presents, pretèrits i venidors de les dues Lloctinències d'Espanya.

Una corrua perfectament alineada i dirigida pel mestre de cerimònies laic, Josep Maria Parcerisa; tothom amb el rostre seriós i la joia

al cor, que s'abocava pels ulls emocionats. I és que la casa mare d'Espanya de l'Orde Sepulcrista s'ha convertit en basílica i amb aquell acte se solemnitzava. Un camí costerut que recordava la Via Dolorosa de Jerusalem i, simultàniament, rememorava que la culminació de la nostra singladura vital no rau en el sepulcre sinó en la resurrecció.

Entrada amb l'himne pontifici de Gounod, i la investidura com a cavaller eclesiàstic de Mn. Javier Sanz, rector i prior de la basílica, a càrrec del cardenal Lluís Martínez Sistach, gran prior de la Lloctinència de l'Espanya Oriental. Hi van assistir Joan Carles De Balle i José Carlos Sanjuan, lloctinents de l'Espanya Oriental i Occidental, respectivament; el subgovernador Enric Mas; els bisbes de Tarazona i Barbastro, Mons. Eusebio Hernández i Mons. Àngel Javier Pérez; la Corporació Municipal de Calataiud, amb l'alcalde-president, José Manuel Aranda, i un llarg etcètera d'autoritats, i entitats i feligresia bilibitanes.

**S'hi va estrenar la
Sancti Sepulcri Missa,
composta pel mestre
Josep-Enric Peris**

En el decurs de la santa missa es van lliurar, a càrrec de les dues lloctinències, els atributs propis de la nova basílica: el conopeu i el tintinacle; i es va estrenar la *Sancti Sepulcri Missa*, composta pel mestre Josep-Enric Peris i interpretada per Rodolfo Alberio, Immaculada Lain, Eva Marco i Armando del Hoyo, amb Eusebio Fernández a l'orgue, i la participació del cor Augusta Vilbilis, amb Teresa Bullón al teclat i dirigits per Víctor Solanas.

Aquesta va ser la genial aportació d'un compositor excepcional. Una missa per ser compartida per totes les lloctinències del món, per alabar el Bon Déu i donar-li gràcies amb les mateixes melodies i idèntiques harmonies; i per honorar perpètuament el Sant Sepulcre de Jerusalem des de qualsevol punt del globus terraqüi.

Una missa amb pinzellades sonores de la germanor del Sant Sepulcre, on la melodia és conduïda simultàniament per les quatre tessitures, com a expressió que tothom és necessari. Una partitura genial, d'inspiració cèlica i mariana, amb reverberacions del fervor a la Mare de Déu de la Misericòrdia de Reus, de qui el compositor n'és fill devot, però a la vegada s'hi fa present la tendresa maternal del Lledoner de Valls, del Claustre de Tarragona, del Queralt berguedà, de la Mercè barcelonina, de la Moreneta i de totes les marededús trobades del Principat.

I també de la Reina Celestial del Pilar, de Covadonga, dels Desemparats de València, de la Penya de Calataiud i de tots els noms de la Mare de Déu: de Meritxell, de la Macarena i de tots els títols i patrocini marians del que fou regne de Castella i de Lleó, però sobretot s'endevina la filial devoció a Santa Maria Reina de Palestina, sota l'advocació de la qual es troba l'Orde del Sant Sepulcre.

PERE CANALETA ARGEMÍ
President interdiocesà

Caldrà obrir la porta de bat a bat perquè entrin els que busquen la pau i la serenor que ens dona el Senyor.

Un nou curs

Sembla que, sortosament, anem sortint d'aquest virus que ens té confinats. Sempre he sentit a dir que «d'un gran mal en surt un gran bé». Aleshores cal meditar on som i què volem.

Vida Creixent està arribant a un punt en el qual no tot seran flors i violes. Caldrà un esforç per part de tots en la mesura de les nostres possibilitats. Caldrà ser diligents. Caldrà anar a buscar, sense por ni timideses, l'ovella perduda. Com diu el papa Francesc: «No podem esperar que truquin a la porta.» Caldrà obrir-la de bat a bat perquè entrin els que busquen pau i serenor, que sols el Senyor ens pot donar. Caldrà ser diligents, trucar porta per porta i oferir aquella pau que Déu ens dona en la persona de Jesús.

Comencem un nou curs. Esperançats, amb il·lusió, gaudint de les nostres trobades, esperonats a fer créixer el nostre moviment. No faltà feina, però, el que no us ha de faltar, és aquesta alegria que dona pertànyer en aquest moviment que tant de bé ens fa a tots. Sortiu a fora amb una cara radiant, que tothom vegi el que portem a dins, encara que sigui amb gerros de terrissa. I, quan trenquem un gerro, ompliu-ne un altre de més gran si cap.

Entusiasmeu perquè, quan us vegin, diguin: «Aquests són de Vida Creixent.»

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte
de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

26

L'AMOR CONJUGAL és la màxima expressió d'amistat

Segons sant Tomàs d'Aquino, l'amor conjugal té unes característiques que no trobarem en un amor que garanteixi una simple amistat entre dues persones, siguin del sexe que siguin. En efecte, la unió entre els esposos suposa unes connotacions afectives, espirituals i oblatives gens comunes, perquè inclouen la tendresa pròpia de tota amistat i, alhora, la passió eròtica existent entre l'home i la dona, una passió que evoluciona al llarg de tota la vida matrimonial.

«La nostra reflexió sobre l'himne a l'amor que sant Pau va escriure ens ha preparat per tractar de l'amor conjugal. És l'amor que uneix els dos esposos, santificat, enriqueix i il·luminat per la gràcia del sagrament del Matrimoni que han contret.

Segons sant Tomàs d'Aquino, es tracta d'una «unió afectiva», espiritual i oblativa, que combina la tendresa de l'amistat i la passió eròtica, i que perdura al llarg dels anys, encara que els sentiments i la passió s'afebleixin.

El papa Pius XI ensenyava que **aquest amor amara tots els deures de la vida conjugal i ocupa un lloc d'honor.** Infós per l'Esperit Sant, aquest amor poderós és un reflex de l'aliança indestructible entre Crist i la humanitat, que va culminar en el seu lliurament fins a la fi, a la Creu. «L'Esperit que el Senyor ens infon renova el cor i fa l'home i la dona capaços d'estimar com Crist ens va estimar. **L'amor conjugal assoleix d'aquesta manera aquella plenitud a la qual està ordenat interiorment: la caritat conjugal**» (*Familiaris Consortio*, 13)» (AL 120).

Concebut d'aquesta manera, és natural que l'amor conjugal sigui considerat la màxima expressió d'amistat, una amistat que adquireix un caràcter global, absolut i exclusiu, i que dona lloc a una unió indissoluble. El matrimoni no ha estat instituït tan sols per a la procreació, sinó per tal que l'amor mutu es manifesti, progressi i vagi madurant ordenadament al llarg de tota la vida. A més a més, també inclou les notes pròpies de la passió, però una passió orientada a una unió cada dia més ferma i estable.

«Després de l'amor que ens uneix a Déu, l'amor conjugal és la màxima forma d'amistat. És una unió que té totes les característiques d'una bona amistat: interès pel bé de l'altre, reciprocitat, intimitat, tendresa, estabilitat, i la semblança que neix d'una vida compartida.

A tot això, el matrimoni hi afegeix una exclusivitat indissoluble, que s'expressa en el compromís de compartir i construir junts tota l'existència. Siguem sincers i reconeguem els signes d'aquesta realitat. Els qui s'estimen no consideren la seva relació com una cosa temporal. Els qui es casen no pensen que el seu entusiasme s'esvairà. Els qui són testimonis de la celebració d'una unió per amor, encara que fràgil, esperen que superarà el pas del temps. [...] **Per als creients, la promesa matrimonial també és una aliança davant Déu que reclama fidelitat»** (AL 123).

Per tot això, un matrimoni concebut com un contracte temporal, sotmès a unes condicions canviants amb el pas dels anys, no podria ser considerat un vertader matrimoni, simplement perquè l'amor conjugal és definitiu per raó de la seva pròpia naturalesa.

«Un amor feble o malaltís, incapaç d'acceptar el matrimoni com un desafiament que requereix lluitar, renéixer i renovar-se fins a la mort, no pot sostenir un compromís seriós. Sucumbirà a la cultura del que és efímer, que impedeix un procés constant de creixement.

Però prometre un amor per sempre és possible quan concebem un projecte que sobrepassa els nostres propis projectes, un projecte que ens sosté i ens capacita per sotmetre totalment el nostre futur a la persona estimada. Si aquest amor ha de poder superar totes les proves i mantenir-se fidel en contra de tot, sempre necessitarà el do de la gràcia que l'enforteix i l'eleva» (AL 124).

«A més a més, el matrimoni és una amistat que inclou les notes pròpies de la passió, però una passió orientada a una unió cada vegada més ferma i intensa. I això perquè el matrimoni no ha estat instituït només per a la procreació sinó per tal que "l'amor mutu es manifesti, progressi i vagi madurant ordenadament" (Gaudium et Spes, 50).

Aquesta amistat peculiar entre un home i una dona adquireix un caràcter global i absolut que només es dona en la unió conjugal. Precisament per aquest caràcter global, la unió conjugal és també exclusiva, fidel i oberta a una nova vida. Tot és compartit, àdhuc la sexualitat, sempre amb el respecte recíproc» (AL 125).

- Creus que la teva idea de *matrimoni* encaixa amb la realitat de totes les parelles que coneixes? Saps a què és degut?
- Quina garantia de permanència pot tenir un amor conjugal que no sigui expressió d'un amor incondicional i exclusiu?

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Cal posar fre al canvi climàtic

FRANCESC NICOLAU

Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Moltes vegades han sortit en aquesta plana d'Actualitats Científiques notícies que feien referència al canvi climàtic. També serà bo explicar en detall a què ens referim quan diem «canvi climàtic». Amb aquesta locució ens referim al canvi de temperatura global que s'està detectant a la Terra des de fa uns anys i que prové, certament, de l'activitat humana per via directa o indirecta. S'ha vist clar que és un escalfament degut, sobretot, a l'emissió de gasos d'efecte hivernacle (que provoquen que la calor que rebem del sol es mantingui més temps a l'aire que ens rodeja). D'aquests gasos, el diòxid de carboni (CO₂) en constitueix el 63%, però també hi ha el metà i òxids de nitrogen. És ben clar que l'home ha provocat un augment d'aquests gasos amb els motors de combustió, amb les desforestacions (bé sabem que els arbres s'alimenten de CO₂, reduint-ne l'excés) i fins i tot amb el creixement numèric humà (ja que quan respirem emetem també el gas CO₂; la vida humana també contamina).

Les conseqüències de l'augment d'aquest gas en l'atmosfera són moltes: augment del nivell del mar (a

causa del desgel dels pols), zones de conreu depauperades, canvis en el règim de les precipitacions (alteració en el cicle de l'aigua, que fa que s'originin inundacions més freqüents o sequeres insòlites), vegetals i animals que emigren a altres indrets, manca d'aire ben pur (cosa que fa que es propaguin més certes malalties, sobretot les tropicals, com el dengue o la malària)... I segurament no les hem dit totes.

La majoria d'aquests efectes s'han començat a sentir de debò, encara que fins ara l'escalfament global mesurat curosament només és d'un grau centígrad aproximadament. Però ja seria funest si arribés a 4°C, cosa que, és clar, cal evitar. Es va determinar que els governs de les nacions fessin els possibles perquè l'escalfament no arribi a 1,5°C al 2100. Però no tots els estats s'hi han compromès de debò.

Alguna cosa s'ha aconseguit, com és ara construir els vehicles amb tracció elèctrica o plantar boscos. Però els experts ens diuen que fins ara no n'hi ha prou. Cal, doncs, prendre consciència de la situació i intensificar-ne els remeis... I, per part nostra, tenir-ho ben present.

JOAN PALLARÈS-PERSONAT

Historiador

jpallarespersonat@gmail.com

Nascut a Sabadell el 1906, Quirze Estop i Puig va ser un sacerdot sempre vinculat a les tasques intel·lectuals i de formació dins del bisbat de Barcelona, format al seu Seminari Conciliar i a la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma, on es va doctorar en teologia i també es va diplomar a la Biblioteca Apostòlica Vaticana.

Ordenat sacerdot a punt de complir trenta anys, tres mesos abans de l'esclat de la guerra, a partir del 1939 seria capellà de diverses comunitats religioses femenines, alhora que iniciava la docència al Seminari com a professor de llengua grega i perfeccionament de llatí; també a l'Escola de Bibliotecàries de la Diputació. Entre el 1957 i el 1963 seria director de la Biblioteca Episcopal i el 1963 i 1964, rector del Seminari, per passar a ser ho del Convictori de Sant Josep Oriol i el 1968, de la Residència Sacerdotal del mateix nom, fins al 1984, que passaria a rector emèrit fins a la seva mort.

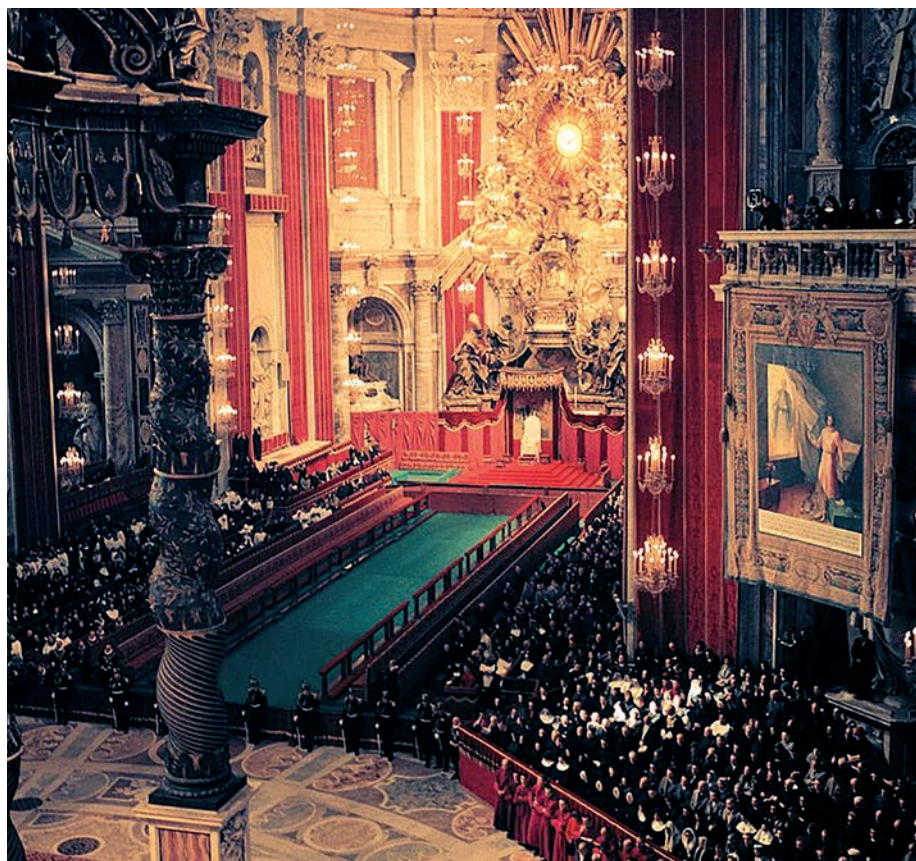
Entre la seva obra escrita, cal destacar *Historia de la Iglesia en 9 lecciones*, que és del 1942. Després dedicaria algunes obres a temàtica religiosa o espiritual, en especial referents a Sabadell i el Vallès.

Durant el XXXV Congrés Eucarístic Internacional va formar part de la Co-

missió d'Arxiu i Crònica i actuaria com a secretari de la Comissió Doctrinal que va organitzar les sessions d'estudi a la Universitat de Barcelona. Al novembre d'aquell any 1952, el bisbe Modrego va reinstituir el capítol de beneficis de la capella de Sant Sever i el Dr. Estop va ser-ne un dels sis beneficiats. Les dècades del cinquanta i seixanta van ser les de la seva més gran projecció intel·lectual.

El Dr. Estop va participar activament en els moments posteriors al Concili Ecumènic Vaticà II, quan es van adaptar els textos al català. Amb Jordi Galí va revisar el *Primer catecisme per a la celebració eucarística*, de Raimon Izard. En aquells moments va ser el primer president de la Comissió Interdiocesana per a la Versió dels Textos Litúrgics al Català, però el 1969 va passar una greu malaltia que l'apartà de l'activitat. Va ser Jaume Fàbregas i Baqué qui va assumir la presidència de la Comissió.

Va morir a Barcelona, als 84 anys, el 28 de desembre del 1990, després de cinquanta-quatre anys com a sacerdot, a la Residència Sacerdotal que havia dirigit. La seva cunyada i nebots l'enterraren al panteó familiar del cementiri de Sabadell, localitat natal i d'on havia estat consiliari de l'Acadèmia Catòlica.

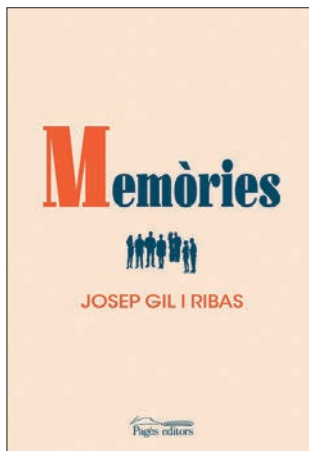

© Lothar Wolleh

GENT DE CASA

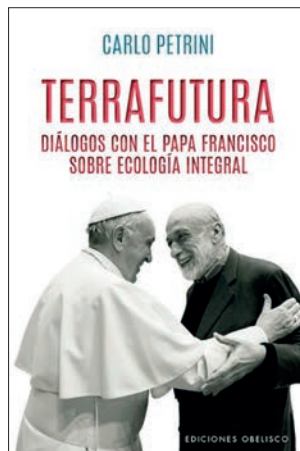
Quirze Estop

Després del Concili Vaticà II, el Dr. Estop va participar activament en l'adaptació de textos al català.

JOSEP GIL I RIBAS*Memòries*

Pagès Editors, 2021, 186 pàg.

Memòries d'un autor que es vol centrar en les persones que ha trobat en el seu camí i en els esdeveniments viscuts, més que no pas en la seva biografia. Com a cristià, valora el procés de conversió i el perdó dels pecats per part d'un Déu que vol la nostra joia. I, com a capellà, s'alegra d'haver estat cridat a formar part de la comunitat cristiana compromesa per un futur millor.

CARLO PETRINI*Terra Futura**Diálogos con el Papa Francisco sobre ecología integral*

Editorial Obelisco, 2021, 208 pàg.

L'any 2015, el papa Francesc va dirigir al món una exhortació de gran valor espiritual, ètic i polític, l'encíclica *Laudato si'*. En aquest llibre, Carlo Petrini, fundador de l'associació internacional *Slow Food*, recopila una sèrie de converses que va mantenir amb el Papa on, entre altres temes, parlen sobre la violència, els desequilibris econòmics i la bretxa cultural.

JOAN ORDI*Meditació del Parenostre*

Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2021, 64 pàg.

Aquest llibre ens acostava al sentit tant de l'estructura com del contingut del Parenostre. La invocació inicial al Pare del cel crea el clima adient per adreçar-li sis peticions organitzades en cascada segons la lògica del Regne de Déu que Jesús anunciava. Una lectura meditativa, personal i compartida, pot ajudar-nos a viure millor la connexió íntima que hi ha entre fe, pregària i humanització del món.

PEDRO SIMÓN*Los ingratos*

Espasa, 2021, 288 pàg.

1975. En un poble d'aquella Espanya que es comença a buidar hi arriba una mestra nova amb els seus fills. *Los ingratos* és una crònica familiar i sentimental emocionant. El retrat d'un país que mirava el futur i que es va oblidar de donar les gràcies a la generació que ho va fer possible. Premi Primavera de Novel·la 2021.

MÍRIAM TIRADO*Enrabiats*

Rosa dels Vents, 2021, 400 pàg.

Aquest llibre no pretén donar llicçons sobre com podem posar fi a les enrabiades. Mes aviat ens les fa contemplar com una gran oportunitat d'aprenentatge personal. Des de la seva experiència com a mare de dues filles i experta en criança conscient, Míriam Tirado ens dona consells i eines per educar els més petits de la casa des d'una altra perspectiva, més serena i amb sentit de l'humor.

TANA FRENCH*El explorador*

Alianza Editorial, 2021, 464 pàg.

Cal Hooper només pensava a retirar-se en un poble perdut d'Irlanda i dedicar-se a reformar una caseta. Després de 25 anys en el cos de policia de Chicago, i un divorci dolorós, l'única cosa que vol és construir una vida nova en un lloc bonic on no hi passi mai res. En Cal, però, descobrirà que fins i tot en el poble més idíl·lic la gent no sempre és el que sembla.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA
andrusotorra@gmail.com

Tothom sap l'arriscat que és adaptar una novel·la al llenguatge teatral. Però *Carrer Robadors* o *Rue des voleurs*, de Mathias Enard (Niort, França, 1972), establert a Barcelona des de fa vint anys on exerceix de professor d'àrab a la UAB, sembla que en sigui una excepció perquè la trama teatral manté el ritme que ja es desprèn de l'original literari i, en alguns moments, sembla que la

A la recerca d'una vida millor

companyia engegui un audiollibre amb la veu narrativa que va fent la feina que hauria de fer el lector.

El narrador aquí és el mateix protagonista de l'obra, un adolescent magribí, Lakhdar, que explica en primera persona la seva aventura a la recerca d'una vida millor en un viatge que té tres elements clau: un viatge iniciàtic, una aventura personal i una aproximació al gènere negre.

En aquesta novel·la, Mathias Enard va més enllà de la simple especulació literària i, partint de testimonis autèntics i de fets socials, estableix una relació entre la travesia infernal del jove Lakhdar, des de Tànger a Marràqueix i Barcelona, i

el seu lligam amb les revoltes de la Primavera Àrab del 2010 i el 15-M del 2011.

La força del personatge de Lakhdar no és que sigui un dels molts herois que es juguen la vida en una pastera sinó que es veu empès a fugir de Tànger per una relació prohibida amb una cosina. El recorregut del viatge retrata les penúries del refugiat, l'explotació de les feines de mal fer, el viatge en un vaixell de càrrega ancorat a Algesires amb la naviliera en fallida i la captació d'un grupuscle islamista al qual l'empeny el seu millor amic de carrer.

La història té un fil vermell ocult de tragèdia que va burxant l'espectador per la seva duresa. L'obra posa en primer pla l'actor Guillem Balart (Barcelona, 1995) no ara ja com a actor revelació sinó com a actor consolidat per la seva capacitat escènica i la seva força interpretativa que manté viu durant dues hores un personatge que ha nascut per ser un perdedor. I ho fa amb un discurs nítid, potent, entenedor, punyent i esgarrapador. Lakhdar té una parella que li fa d'espàrring, una estudiant catalana d'àrab, de viatge al Marroc, que és l'ham que acaba portant Lakhdar a Barcelona i que interpreta una altra actriu ja també consolidada, Elisabet Casanovas (Sabadell, 1994), amb un personatge coprotagonista de *Carrer Robadors* que amaga a la motxilla de viatge un dels trets més inesperats de la trama.

© David Ruano / Paola Borghesi

Elisabet Casanovas i Guillem Balart són la parella protagonista de l'obra «Carrer Robadors» que després d'inaugurar el Grec'21 a Montjuïc es reposa ara al Teatre Remea.

AMB BON HUMOR

CARRER ROBADORS,

de Mathias Enard

DRAMATÚRGIA: Julio Manrique, Sergi Pompermayer i Marc Artigau

INTÈPRETS: Moha Amzian, Guillem Balart, Elisabet Casanovas, Anna Castells, Ayouh El Hilali, Mohamed El Bouhali, Abdelatif Hwidar i Carles Martínez

GOSSA: Ona

DIRECCIÓ: Julio Manrique
Teatre Remea, Barcelona.

Fins al 19 de setembre

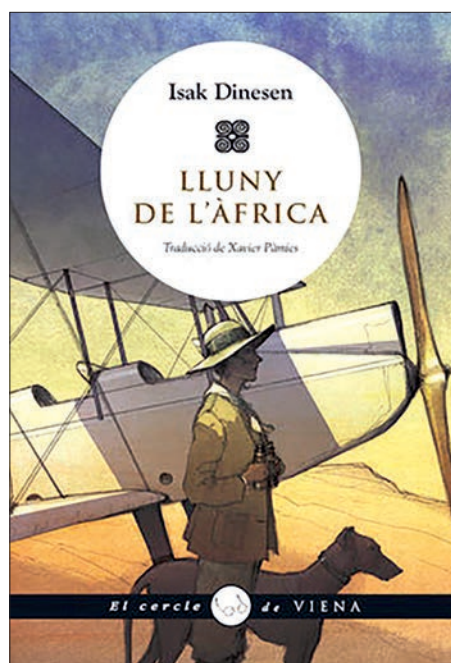

CRÍTICA LITERÀRIA

PERE FÀBREGUES I MORLÀ
Llibreter

Un cant a l'amistat

ISAK DINESEN (Karen Blixen)
Lluny de l'Àfrica
El cercle de Viena, 2021, 424 pàg.

Molts ja us vau emocionar amb la pel·lícula *Memorias de África* amb uns intèrprets tan coneguts com Meryl Streep i Robert Redford; jo també.

La bellesa, la sensibilitat i la tendresa que hi vau veure, les podeu trobar llegint *Lluny de l'Àfrica*, llibre en el qual es basa la pel·lícula.

Tot ell és un cant a l'amistat i la complicada, o diguem-ne diferent, manera de conviure entre una societat benestant europea i la població autòctona, ancestral, primitiva, i adés sàvia en la seva naturalitat edènica. Al llarg d'aquestes memòries, també es viuen conflictes que animen més a estimar, el que omple, i molt. La trama és un cant a les meravelles de l'Àfrica més amagada i d'unes tradicions que s'aferren a tot el que els envolta, persones, animals, natura... En definitiva: vida.

El llibre, sense ser de pensament religiós, conté reflexions interessants. Parlant de l'orgull escriu: «Jo vull ser un ésser civilitzat, vull respectar l'orgull dels meus adversaris... que casa meva sigui, amb tota humilitat, al mig d'un món salvatge, un lloc civilitzat. Tenir orgull és tenir fe en el disseny que Déu tenia quan ens va fer. Un home orgullós és un home conscient d'aquest disseny, i aspira a aconseguir-lo. No procura cap satisfacció ni cap confort que pugui ser inescaient al disseny que Déu té respecte d'ell. Reeixirà si aconsegueix el disseny de Déu i està ben avingut amb el seu destí.»

Una visita intensa a l'Àfrica on, a través de la lectura, coneixereu millor aquest continent ple de misteri i bellesa.

RAUXA

Els cristians i la vacuna (I)

El Papa i diversos cardenals i bisbes han demanat explícitament als catòlics que es vacunin contra la Covid-19. No es tracta, per tant, només d'una recomanació mèdica, sinó també, i principalment, moral. Els arguments a favor de la vacuna són sòlids i nombrosos, però per no donar res per descomptat val la pena recordar-ne alguns. Totes les vacunes salven vides humanes, i només per això ja són un bé al qual tota la humanitat hauria de tenir accés. L'eficàcia de la vacunació s'ha demostrat per activa i per passiva des de fa dècades davant de múltiples epidèmies. De fet, tot l'exercici de la medicina en el seu conjunt té per objectiu tenir cura de la salut humana i evitar morts prematures. N'hi ha que estem vius gràcies al coneixement mèdic i l'únic que podem fer és estar profundament agraïts. És clar que una vacuna no és fiable al cent per cent — com tampoc no ho és un medicament, o una intervenció quirúrgica —, però no perquè la ciència mèdica sigui defectuosa, sinó per la simple raó que l'ésser humà no és infal·lible. Ara bé, el que està fora de tot dubte és que val més tenir la possibilitat de disposar de la vacuna, com és el cas d'Occident, assumint sempre un petit marge d'error, que no pas no tenir-hi accés. I si no, només cal preguntar-ho als habitants del Txad, de Somàlia o de l'Afganistan. Els negocis èticament poc clars que amb això pugui fer la indústria farmacèutica no poden invalidar tot l'exercici de la medicina, de la mateixa manera que la corrupció política no ens pot dur a pensar que el món seria millor sense lleis.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Girona

MISERICÒRDIA

El **dimecres 8 de setembre**, festa de la Nativitat al santuari de la Misericòrdia de Canet de Mar: missses a les 8.00, 12.00 (missa major) i 19.30, presidida pel bisbe Francesc Pardo.

MARE DE DÉU DEL TURA

El **dimecres 8 de setembre**, a les 11.00, festa de la Mare de Déu del Tura a l'església de Sant Esteve d'Olot: missa solemne presidida pel bisbe Francesc Pardo; a les 18.30, rosari i cant dels goigs.

BARROC

El **dissabte 11 de setembre**, de 9.00 a 12.00, visita guiada al retaule barroc de Santa Maria d'Arenys de Mar.

MARE DE DÉU DEL MONT

El **diumenge 12 de setembre**, a les 13.00, missa de l'Aplec al santuari de la Mare de Déu del Mont.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

El **cap de setmana del 24 al 26 de setembre**, al santuari del Miracle, taller de natura i espiritualitat *La creació, casa comuna de tots. Tenir cura de la natura i de les persones a partir de la Laudato Si'*, a càrrec de Roser Bosch i Josep M. Fisa. Més informació: tel. 649 465 814.

Tarragona

MONTBLANC

El **dimecres 8 de setembre**, a les 11.00, ofici solemne en honor a la Mare de Déu de la Serra al seu santuari a Montblanc. Presideix l'arquebisbe Joan Planellas.

CATALONIA SACRA

El **divendres 10 de setembre**, a les 18.00, visita guiada al claustre de

la catedral de Tarragona a càrrec de Mn. Antoni Martínez. Més informació: reserves@cataloniasacra.cat.

VOT DE POBLE

El **dissabte 11 de setembre**, a les 11.00, eucaristia amb motiu dels 200 anys de vot de poble a sant Antoni a la seva ermita d'Altafulla. Presideix l'arquebisbe Joan Planellas.

SANTES CREUS

El **dissabte 11 de setembre**, a les 17.30, visita guiada *Dones. Mares, abadeses i esposes* al monestir de Santes Creus. Reserves: tel. 977 638 556.

Tortosa

CONSOLACIÓ

El **diumenge 12 de setembre**, a les 12.30, eucaristia en honor de la Mare de Déu de la Consolació a la Vilella Baixa.

Vic

ORGUE

El **dissabte 11 de setembre**, a les 20.00, concert de Modest Moreno al santuari de la Mare de Déu de la Gleva.

COVA DE MANRESA

Del **dissabte 11 de setembre al diilluns 20**, exercicis espirituals amb David Guindulain, s.j. Més informació: tel. 938 720 422.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè tots prenem decisions valentes a favor d'un estil de vida sobri i ecosostenible

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

Director: Mn. Miquel Ramón Fuentes

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Pilarín Bayés, Pere Canaleta, Pilar Casals, Agustí Codinach, Carles Cortina, Pere Fàbregues, Jaume Gabarró, Antonio Gil, Joan Guiteras, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, David Pagès, Joan Palero, Joan Pallarès-Personat, Quique, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Teresa Solà, Mercè Solé, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat
(Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat
(Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: *Isabel Giral (comptabilitat), Macià Grau (subscripcions)*

Autoedició i compaginació:
Carlos Aguado

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA*
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Els actes anunciats a l'agenda poden patir canvis amb motiu de la pandèmia

JOAN ANDREU PARRA

«La crisi de la Covid-19 ha mostrat la fragilitat d'un model que prioritza l'acumulació privada de riquesa per sobre de la vida humana del planeta. Necessitem urgentment un pacte per una Economia Per La Vida.» Aquest és l'enunciat principal que proposen des de l'Associació Economia Social Catalunya, que agrupa les cooperatives de treball, les mutualitats, el tercer sector social... Aquest pacte es va fer públic el maig i ha recollit fins al moment més de 600 adhesions. Estan ara donant forma a les propostes concretes que han arribat en un procés participatiu. Jordi Busquet i Albertí és representant de l'AES-CAT i president de la Federació de Mutualitats de Catalunya, una de les impulsores de l'associació. Més informació: economiasocialcatalunya.cat/pacte-per-la-vida.

Voleu «inspirar la transformació del sistema econòmic actual en un altre sostenible, democràtic, solidari, equitatiu i feminista». Ho veieu possible?

Economia ve de *casa* i *administració*; si som conscients que cadascú ha d'administrar casa nostra, llavors també succeeix amb el nostre país, barri... L'economia ha de generar i administrar la riquesa; no tenim cap dubte que també s'han de generar excedents per poder-los administrar i que responguin a les necessitats de la gent.

Al manifest parleu d'un nou model productiu, reproductiu i ecològic. Quin és l'argumentari bàsic?

No tot s'hi val, en economia. No només hem de mirar la realitat econòmica i financera, hi ha d'haver altres rendibilitats necessàries: ambiental, social, salut, educació. Hi ha dos factors clau per a la generació de riquesa i la seva bona redistribució: l'arrelament al territori i la visió a llarg termini en principis i en valors.

Poseu una atenció especial en com distribuir els excedents...

Hi ha d'haver un retorn per a l'inversor però també n'hi ha d'haver per a la resta, els anomenats grups d'interès. Estem a favor que es generi riquesa però amb normes bàsiques per no perpetuar situacions com les que vivim ara de desigualtat

Jordi Busquet, representant de l'Associació Economia Social Catalunya

«Per generar riquesa i distribuir-la bé, cal arrelament al territori i visió a llarg termini»

que ens estan escapçant el futur.

Per exemple...

Hi ha d'haver rendibilitat però, pel que fa al medi ambient, veiem com companyies exploten recursos, deixen els residus, contaminen i se'n van a un altre lloc. El planeta és únic i això ens està passant factura; ho estem vivint amb la Covid. Hem de limitar la rendibilitat econòmica per afavorir aquests altres aspectes. El fet de tenir oportunitats idèntiques per a dones i homes també va totalment a favor d'aquesta generació de riquesa.

Aquest Pacte l'heu presentat arreu... Quina resposta heu trobat?

Les propostes que fem són racionables i s'haurien d'haver aplicat sense necessitat d'haver d'arribar a un pacte com el que s'ha proposat. Un gran nombre d'entitats i persones estan al darrere de la proposta del pacte. A més, s'està desenvolupant

al Govern, la Llei d'economia social; ha de ser un dels vectors per a promoure l'economia social i solidària.

Què podem fer la ciutadania per demanar que el Pacte entri en l'agenda política?

Els ciutadans per donar suport a l'Economia per la Vida han de donar la força a les entitats d'economia social i solidària; descartaria les entitats que només s'emboïllen en les banderes. Els valors es demostren en els fets, el dia a dia.

Quins han estat els efectes econòmics de la pandèmia sobre l'economia social i solidària després de l'aturada econòmica?

En general, les empreses d'economia social del país hem estat resilient a l'embat de la pandèmia. Per exemple, no hi ha hagut cap ERTO en cap mutualitat de Catalunya i no s'ha perdut ni un lloc de treball.

Ràdio Estel

espai de trobada, participació i diàleg

escapa't,
descansa,
desconnecta,
mulla't,
en companyia
de la millor música
Viu l'estiu a Ràdio Estel

SEGUÏX-NOS

Barcelona 106.6 / Tarragona 100.6 / Girona 103.4 / Lleida 91.5 / Catalunya Central 93.7 / Vic 98.4
Tortosa 90.1 / El Garraf 96.8 / La Cerdanya 104.4 / La Seu d'Urgell 105.0 / Andorra 107.5

Available on the
App Store

Android app on
Google play